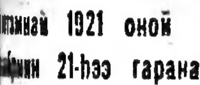

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...тиинэй 1921 оной ...айн 21-һэн гарана | № 86 (15709) | 1981 оной апрелиин 12, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ЭЛИДХЭЛШЭДЭЙ СЕМИНАР

Байгша оной апрелиин 10-да КПСС-эй обком партийна комитедүүдэй элидхэлшэдэй, «Знание» бүлгэмэй лекторнуудэй семинар үнгэргэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай пропагандистска бүлэгэй гэшүүд тус семинар дээрэ лекцинүүдые уншаба.

«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдһээ уламжалан, үзэл сурталай тэмсэлэй гол шухала зарим асуудалнууд» — гэһэн лекци С. П. Гавриш, «КПСС — совет арадай манлай» —С. П. Войтенко, «КПСС-эй уласхоорондын политика» — Л. С. Крылов, «Партиин мүнөө үедэхи экономическа политика» —Д. П. Мочалова, «Хитадай дотоодын байдал ба тэрэнэй гадаадын политика» гэһэн лекци Ю. А. Архаров гэгшэд уншаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай 1981 оной Майн 1-нэй уряанууд

Империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин социализмын түлөө тэмсэлдэ ажалшадай Уласхоорондын ... нэгэдэлгын үдэр — Майн 1 мандаха болтогой!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

...Хатадаэ мүнхэ революционно интернациональна һур- — марксизм-ленинизм мандаха болтогой!

Советскэ Союзай ленинскэ Коммунис парти мандаха ...гой!

...Партиии нэгэдэлтэй байхадаа, парти хүсэтэй! ...нэгэдэлтэй, тэрэнэй хүтэлбэри доро ябахадаа, ...хүсэтэй!

...Владимир Ильич Ленинэй нэрэ болон хэрэг хэтын хэ... мүнхэ байг лэ!

Советскэ Союзай эрхэтэд! Ленинэй заабаряар, коммунизмоор ажаһуужа, хүдэлмэрилжэ ба тэмсэжэ һурагты!

Коммунистнууд! КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлэй ман... ябагты!

...най агууехэ Эхэ орон улам хүсэн түгэс, баян дэлгэр, ...жаргал болог лэ!

Советскэ Союзай ажалшад! Эхэ оронойнгоо аша туһада эдэбхи үүсхэлтэ габшагай ажалаараа арбан нэгэдэхи ... жэлые тэмдэглэзэ!

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэбди! Бүхы юумэ хүнэй аша туһада, бүхы юумэ хүнэй нэрэ хүн...

Коммунизм байгуулагша, эб найрамдалай түлөө шууд тэмсэлшэ — агууехэ совет арадта алдар соло!

Соведүүдэй оронойн баатар габьяата хүдэлмэришэн ... мандаха болтогой!

Алдарта колхозно таряашад мандаха болтогой!

Совет арадай интеллигенци мандаха болтогой!

Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай ба арадай интеллигенциин эбдэршэгүй бата холбоо барисаан мандаха болтогой!

Советскэ Союзай бүхы наци болон арад үндэһэтэнэй ... дүүгэй хани барисаан, хубилашагүй бата нэгэдэл ... болтогой!

СССР-эй Конституци мандаха болтогой!

...алис демократи мандаха болтогой!

Арадай депутадуудай Соведүүд мандаха болтогой! ...ба общественн хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ ажалшадай ... хабаадалга улам үргэдэг лэ!

Коммунизмын һургуули, манай общественн нүлөө ехэтэй... — совет профсоюзууд мандаха болтогой!

Хүбүүд болон басагад! Эрдэм мэдэсэ, соёл болбосон, ... түскай мэргэжэл үсэд нэтэрүүгээр шудалагты! ...коммунизмын түлөө ушар ёһо ойлгодог тэмсэгшэд бо...

...Ленинскэ комсомол мандаха болтогой!

Коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулагшад — совет залуушуул мандаха болтогой!

...ажэлтэ алдар соло!

...дэлхэйн үхибүүдтэ — амгалан тайбан байдал, зол, ...!

Совет сэрэгшэд! Дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлэйнгөө түбшэн һайжаруулагты!

...арадай амгалан тайбан ажалые, социализмын агууехэ ... туйлалтануудые һэримжэтэйгээр, найдамтайгаар сахин ...агты!

СССР-эй шэн габьяата Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

...Эхэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай ...эбдэршэгүй ехэ баатаршалга хэтын хэтэдэ мандаг лэ! ...Эхэ оронойн нэрэ хүндын, эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ ... байдалай түлөө тэмсэлдэ эрэлхэг зоригтойгоор унаһан ...баатарнуудта хэтэ мүнхын алдар соло!

Советскэ Союзай ажалшад! Хүгжэлтэ түгэс социализмын ... боломжонуудые, үйлэдбэриин ба эрдэм, техникын ...нөөсэлые гүйсэд дүүрэнээр ашаглагты!

...ернальна гаргашануудые хорооготы, фондын ашагые ...үүлэгты!

...гаргаша багатай байха ёһотой!

23. Советскэ Союзай ажалшад! Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхагты, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлэгты!

Экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөгты!

24. Советскэ Союзай ажалшад! Табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөнэй тугые үндэр дээрэ үргэжэ ябагты!

Ашаг үрэ ехэтэйгээр, шанар һайнтайгаар хүдэлэгты!

25. Коммунис байгуулалтын манлайда дабшажа ябадаг Улаан тугта коллективүүдтэ, табан жэлэй гвардеецүүдтэ алдар соло!

26. Советскэ Союзай ажалшад! Хүдэлмэриин газар бүхэндэ ажалай бүтээсэ, ашаг үрэ ба шанар дээшэлүүлэгты!

Коммунис ёһоной, ушар ёһо мэдэхэ жаяг журам бэхижүүлэгты, зохёохы үүсхэл эдэбхи гаргагты!

27. Советскэ Союзай ажалшад! Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөлгэеэ түргэдхэгты!

Байгал-Амарай түмэр замай барилгын эршэ дээшэлүүлэгты!

28. Баруун Сибириин ажалшад! Эхэ оронойнгоо аша туһада байгаалиин баялигуудые түргэнөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглагты!

Газ болон нефть ехээр олзоборилогты!

29. Хүндэ индустриин хүдэлмэрилэгшэд! Үйлэдбэриин техническэ хэмжээе, продукциин шанарые дээшэлүүлэгты!

Түүхэй эдэй, түлишын, элшэ хүсэнэй, металлай талаар арадай ажахын хэрэглэмжэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хангагты!

30. Машина бүтээгшэд! Үндэр бүтээсэтэй, бага гаргашатай ба найдамтай машина, прибор, оньһожоруулгын болон автомадаар хангалгын хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргагты!

31. Химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Түрүү технологи нэбтэрүүлэгты, арадай ажахын хэрэглэмжэнүүдые химическэ продуктнууд болон материалнуудаар гүйсэд дүүрэнээр хангагты!

32. Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые ехэ болгогты, шанарыень һайжаруулагты!

Хүн зондо эд бараа үйлэдбэрилгэдэ, тэдэнэй ажаһуудал хангалгые хүгжөөлгэдэ үдэр бүриин анхарал хандуулагты!

33. Барилгашад ба хабсаргагшад! Капитальна һомололтонуудай ашаг үрые дээшэлүүлэгты!

Түргэнөөр, эрхим һайнаар, мүнөөнэй техническэ үндэһэ һуури дээрэ барилга хэгты!

1981 ондо ашаглалгада оруулагдаха барилгануудые дүүргэгты!

34. Транспортын ба хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд! Арадай ажахын хэрэглэмжэнүүдые найдамтайгаар хангагты!

Хүдэлмэриин түрүү, ашаг үрэтэй аргануудые нэбтэрүүлэгты!

Совет хүнүүдые бүри һайнаар хангагты!

35. Советскэ Союзай ажалшад! Хүдөө ажахые али бүхы талаарнь, эршэ түгэсөөр хүгжөөхын түлөө тэмсэгты! Тэрэниие индустрижүүлгын ба химижүүлгын, газар шанаржуулгын хэрэгые түргэдхэгты!

РСФСР-эй Хара бэшэ хүрьһэтэ нютагүүдые шэнэдхэн хубилгаха комплексно программые эдэбхитэйгээр бэелүүлэгты!

36. Колхознигууд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Үйлэдбэреэ мэргэжүүлгые, томодхолгые хүгжөөгты!

Газараа, техникэеэ, үтэгжүүлгэнүүдээ, тэжээлээ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгты!

Хабарай тарилгын хүдэлмэриие эрхим һайнаар үнгэргэе!

Эхэ ороноо үндэр баян ургасаар баясуулая!

37. Хүдөө ажахын ажалшад! Мяха, һү, үндэгэ, ноохо ба бусад продукци үйлэдбэрилгэ болон гүрэндэ худалдалгаяа улам ехэ болгогты!

Мал ажал — габшагай ажалай онсо шухала һалбари!

38. Худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой, хүн зоной ажаһуудал хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэд! Ажалайнгаа шанар, культура дээшэлүүлэгты, хүн зоной хэрэглэмжые гүйсэд дүүрэнээр хангагты!

39. Советскэ Союзай эрхэтэд! Нийтын зөөридэ эзэн ёһоор хандагты, социалис зөөриие улам арьбадхагты!

Оронойнгоо баялигуудые ашагтай һайнаар хэрэглэгты, байгаалидаа гамтайгаар хандагты!

40. Арадай ажахын мэргэжэлтэд! Ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшад! Техникэ, технологи болон үйлэдбэри хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулагты!

41. Совет эрдэмтэд! Шэнжэлгэнүүдэй ашаг үрые улам дээшэлүүлэгты!

Зохёохы ухаан бодолой ба зохёохы ажалай холбоон бэхижэг лэ!

Совет эрдэм наукада алдар соло!

42. Гүрэнэй аппарадай хүдэлмэрилэгшэд! Хүдэлмэриингөө арга гуримые нарижуулан һайжаруулагты! Совет хүнүүдэй эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ энэрхы һайнаар хандагты!

43. Арадай хинагшад! Жаяг журамые, алмалта арьбалалтые бэхижүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэгты!

44. Үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд! Хүмүүжүүлгын, мэдээсэлэй, пропагандистска хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлэгты!

Совет хүн бүхэндэ—коммунис үзэл бодол, ажабайдалай эдэбхитэй хараа бодол!

45. Литература ба искусствын ажал ябуулагшад, соёлой хүдэлмэрилэгшэд! Манай агууехэ Эхэ оронойн нэрэдэ хүрэмэ зохёолнуудые бүтээгты!

Совет искусствын үзэл сурталай, партийна болон арадай үдха шэнжын тугые дээрэ үргэжэ ябагты!

46. Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд! Ургажа ябаа залуу үетэниие һургалгын, политическэ, ажалай болон зан абариин талаар хүмүүжүүлгын шанарые дээшэлүүлэгты!

47. Дээдэ һургуулинууд болон техникумүүдэй хүдэлмэрилэгшэд! Үзэл сурталтай, үндэр дүршэл шадабаритай мэргэжэлтэдые бэлдэгты!

Эрдэм наукые хүгжөөгты, үйлэдбэритэй тэрэнэй холбоое бэхижүүлэгты!

48. Элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд! Совет хүнүүдэй элүүр энхэ ябаха тухайда үдэр бүриин оролдолго гаргагты! Медицинскэ туһаламжа саг сооинь, һайнаар үзүүлэгты!

49. Физкультурнигууд болон спортсменууд! Физкультурын хүдэлөөндэ олониитые хабсадуулагты!

Совет спортын алдар солые арьбадхагты!

50. Алдарта ветерануудЎ Залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэд! Коммунис парти болон совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай ёһо заншалнуудай жэшээ дээрэ залуу үетэниие хүмүүжүүлэгты!

51. Пионернууд болон һурагшад! Техническэ мэргэжэлэй училищинуудай һурагшад! Совет Эхэ орондоо халуунаар дурлагты!

Эрдэм мэргэжэл, ажалай дадал дүршэлнүүдые оролдосотойгоор шудалагты!

52. Советскэ Союзай эб найрамдалта ленинскэ гадаадын политика мандаха болтогой!

Эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ талаар шэглүүлэгдэжэ, КПСС-эй XXVI съезд дээрэ найруулагдаһан үүсхэлнүүд бодото дээрээ гүйсэд бэелэг лэ!

53. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудта аха дүүгэй амар мэндэ!

Арадай хэрэгэй түлөө эрэлхэг тэмсэлшэдтэ—коммунистнуудта нэрэ хүндэ, алдар соло!

54. Бүхы дэлхэйн коммунистнуудай нэгэдэл ба жагсаал бэхижэг лэ!

Уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин шалгагдамал ба хүсэтэ зэбсэг — пролетарска интернационализм мандаха болтогой!

55. Дэлхэйн социализмын, уласхоорондын пролетариадай ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй диилдэшэгүй бата холбоон бэхижэг лэ!

56. Социалис оронуудай арадуудта аха дүүгэй амар мэндэ!

Социалис хани харилсаата оронуудай нэгэдэл ба жагсаал, социализмын түйлалтануудые хамгаалхаар тэдэнэй хэлбэришэгүй шиидэнхэй байлга мандаха болтогой!

57. Американ империализмын харата ябуулгануудта эсэргүүсэн шууд сэхээр тэмсэжэ байдаг баатар габьяата Кубын арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

58. Баатар габьяата вьетнам арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

59. Эрэлхэг зоригто лаотян арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

60. Бэеэ дааһан байдалтай, сүлөөтэ, арадай Кампучиие байгуулжа байһан кампучиин арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

61. Апрелиин революциин түйлалтануудые эрэлхэгээр хамгаалжа байһан афган арадта аха дүүгэй амар мэндэ!

62. Капиталис оронуудай хүдэлмэришэн ангида аха дүүгэй амар мэндэ!

Монополинуудай дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүү, ажалшадай эрхэнүүдэй түлөө, эб найрамдалай, демократиин түлөө тэмсэлшэдтэ алдар соло!

63. Колониальна дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөрһэн арадуудта, национальна бэеэ дааһан байдалаа, социальна дэбжэлтээ бэхижүүлхын түлөө тэмсэгшэдтэ аха дүүгэй амар мэндэ!

64. Империализм ба расизмда эсэргүүгээр, эрхэ сүлөөгэй болон бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө тэмсэдэг африкан арадуудта халуун амаршалга!

65. Империализм ба хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр, оронуудайнгаа демократическа хүгжэлтын түлөө тэмсэдэг Латиин Америкын арадуудта халуун амаршалга!

66. Фашис хунтада эсэргүүсэн, шэн габьяатайгаар тэмсэжэ байдаг Чилиин ажалшадта, бүхы демокрадуудта аха дүүгэй амар мэндэ!

67. Эрхэ сүлөөгэй, демократиин ба социализмын түлөө фашис шоронгуудта тамалагдан зобожо байһан тэмсэлшэдтэ аха дүүгэй амар мэндэ!

Империализмын ба хархис хүсэнүүдэй һабарта ороод, тамалагдан зобоогдожо байгшадта эрхэ сүлөө!

68. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгада, империализмын зонхилолгодо эсэргүүсэн тэмсэжэ байдаг араб арадуудта халуун амаршалга!

Совет-араб хани барисаан бэхижэг лэ!

69. Европын оронуудай арадууд! Американ ракетно-ядерна шэнэ түхэлэй бүү зэбсэгүүдые Баруун Европодо тодхон табилгада эсэргүүгээр тэмсэгты!

Европодо эб найрамдал, аюулгүй байдал, харилсаа холбоо тогтоогты!

70. Азиин оронуудай арадууд! Эб найрамдалай, аюулгүй байдалай түлөө, империализм болон эзэрхэн зонхилолгын үгсөөндэ эсэргүүгээр, Азиие этигэл найдалай ба харилсаа холбооной түби болгохын түлөө тэмсэгты!

71. Агууехэ энэдхэг арадта халуун амаршалга!

Советскэ Союзай ба Индиин хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон хүгжэг, бэхижэг лэ!

72. Дэлхэйн арадууд! Империализмын, милитаризмын ба үһөө хяһаа нэхэлгын эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эрид шангаа харюугай сохилто үгэгты!

Эб найрамдал бэхижүүлэгты, шахардуу байдал һуларуулгые гүнзэгырүүлэгты, бүү зэбсэг бүтээн гаргалгые зайсуулан сарагты!

73. Дэлхэйн арадууд! Ядерна ба хүн зониие олоорнь хюдаха бусад түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хорихын түлөө эрид шууд тэмсэгты!

Ядерна дайе сарагты!

74. Манай агууехэ Эхэ орон — Совет Социалис Республиканүүдай Союз мандаха болтогой!

75. Ленинэй туг доро, Коммунис партиин үдаридалга доро — коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

НАЙДАМТАЙ АЛХАМААР

КПЧ-гэй XVI СЪЕЗД ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭБЭ

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин Коммунис партиин ... съезд үрэ түгэсөөр хүдэлмэрилөөд тараба. Съездэй делегадууд хүгжэлтэ ... социалис общество ... хулха шэнэ зорилгонуудые табан үдэрэй туршада ... хэлсээ. Марксизм-ленинизмын, пролетарска ба ... алис интернационализмын ... ёһонуудта Чехословакиин коммунистнуудай ... байдагые, партиин ба ... нэгэдэл улам бэхижэжэ, партиин түсэбүүдые дүүргэхэ, бата бэхи эб ... найрамдал, уласхоорондын ... аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулха шиидэнхэй байһыень ... элирхэйлэн харуулба. КПСС-тэй, совет арадтай, ... хани нэгэдэлтэ бүгэдэ ... оронуудай партинууд ... арадуудтай хани барисаа, бүрин түгэс харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ ... КПЧ-гэй, бүхы чехословак арадай хэлбэришэгүй ... байһыень съезд үшөө ... баталан харуулаа. ... Чехословакиин Социалис ... ублика социализмын ... демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэдэ сааашадаашье дабшаха байһые Чехословакиин коммунистнуудай хуралдаан дахин харуулба.

Съезд партиин хүтэлбэрилхы органуудые — Центральна Комитет ба Центральна хиналта-шалгалтын комиссиие һунгаа. Партиин ЦК-гай түрүүшын пленумэй шиидхэбэри соносхогдобо.

Нүхэр Густав Гусак КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретаряар дахин һунгагдаа гэһэн мэдээсэлые делегадууд удаан альга ташалгаар угтаба.

«КПЧ-гэй XV съездһээ хойшо партиин эрхилһэн ажал ябуулга ба общественн хүгжэлтэ тухай, партиин шиидхэхэ саашанхи зорилгонууд тухай» КПЧ-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэл тушаа тогтоол, «1981—1985 онуудта бэелүүлэгдэхэ ЧССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» гэһэн КПЧ-гэй ЦК-гай проект тухай тогтоол, бусад документнүүдые съездын делегадууд нэгэ һанаалтайгаар батална.

ПРАГА. КПСС-эй делегациин толгойлогшо Л. И. Брежнев, делегациин гэшүүд КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусактай хамта КПЧ-гэй XVI съездэ хабаадаһан хилын саанахи делегацинуудай бэлэглэһэн, Соёлой ордон дотор табигдаһан дурасхаалта бэлэгүүдэй выставкэдэ ошожо хараба. Уран зураашан Ю. Рязановай бүтээһэн, замбуу...

ВЫСТАВКЭ ХАРАБА

...линие шэнжэлэн ашаглалтын талаар совет-чехословак хамтын харилсаа холбооной һүлдэ тэмдэг болохо зураг — Чехословакиин коммунистнуудай съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй бэлэг эндэ мүн лэ табигданхай.

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИИН МОРДОЛГО

ПРАГА, апрелиин 10. (ТАСС). КПЧ-гэй XVI съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан КПСС-эй делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев, делегациин гэшүүд —КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Грузиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Э. А. Шеварднадзе, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Украинын Компартиин ЦК-гай хоёрдохи секретарь И. З. Соколов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Саратовска обкомой нэгэдэхи секретарь В. К. Гусев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров гэгшэд Москва бусахаяа мүнөөдэр Прагаһаа мордоо.

ХАНИ БАРИСААНАЙ, ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ АША ТУҺАДА

ПРАГА. Чехословак-совет хани барисаанай холбоон (СЧСД) — ЧССР-эй олониитын эмхи—өөрынгөө зэргэдэ хоёр миллион табан зуу мянган хүниие нэгэдхэнхэй юм.

КПЧ-гэй XVI съездэ хабаадаһан КПСС-эй делегациин толгойлогшо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев СЧСД-эй ЦК-гай президиумэй гэшүүд В. Давид, М. Завадил, Л. Ганес, В. Шалгович, Я. Немец, В. Ремек гэгшэдтэй апрелиин 10-да уулзаа.

СЧСД-гэй ЦК-гай түрүүлэгшэ, ЧССР-эй Федеральна суглаанай түрүүлэгшын орлогшо В. Давид үгэ хэлэхэдээ, КПЧ-гэй XVI съездын хүдэлмэридэ Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй КПСС-эй делегациин хабаадаһан, холбооной хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаһан ушар чехословак-совет харилсаа холбооe саашадаа бүхы талаарнь хүгжөөхын тула, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл бадаргахын тула шухала урмашуулга болохо байха гэжэ түсхайлан тэмдэглэбэ.

Танай холбоон ехэ, шухала хэрэг бүтээнэ. Советскэ Союзай, Социалис Чехословакиин холбоо барисаанай дэлисэ хэмжээнэй жэл бүри үргэдэхэтэй хамта, Чехословакиин Коммунис партиин үнэн туһалагша болоһон танай эмхиин үүргэ, чехословак-совет хани барисаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ дүүргэдэг үүргэ хэлбэришэгүй дээшэлнэ. Совет-чехословак хани барисаанай бүлгэм манайда баһал ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Эдэ хоёр эмхи СССР-эй ба ЧССР-эй арадуудай хоорондын хани барисаан ба харилсаа холбоое бэхижүүлээ, манай оронууд дотор хүгжэлтэ түгэс социализм байгуулха хэрэгтэ хамтын оролдолго хүсэлэлгөөр эдэбхитэй туһа хүргэнэ гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев хэлэбэ.

Нүхэр Л. И. Брежнев арюун һайхан хэрэгтээ шэнэ амжалтануудые туйлахыень Чехословак-совет хани барисаанай холбоондо хүсөө.

Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгада КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров болон бусад тушаалтад байлсаа.

ХЭЛСЭЭНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАБА

ВЕНЭ. (ТАСС). Элүүрые хамгаалгын талаар харилсаа холбоон тухай, олзын ба зөөриин налог дабхар һомололгые болюулха тухай хэлсээнүүдтэ, тэрэшэлэн промышленна зөөри хамгаалха эрхэдэ хабаатай правительстванууд хоорондын хэлсээндэ апрелиин 10-да Федеральна канцлерай захиргаан дотор гар табигдаа.

Гар табилгын үедэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов, Австриин Федеральна канцлер Б. Крайский байба.

...НЭН СЭХЭ ТУҺАЛАГШАД

...хэр сараха талаар бү... һайн дуранай бүл... V съезд апрелиин 8-... Москвада нээгдэбэ. Пред...ятуудта, ажахынуудта, ...ой ажаһуудаг микро...удта һайн дуранай ... гэшүүд аюул сараха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна. Тэрээнээ хабаадагшад һүүлэй дүрбэн жэл соо хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ВДПО-гой зорилгонуудые хаража үзэнэ.

(ТАСС).

КПСС-эй делегаци Прагаһаа бусаба

Чехословакиин Коммунис партиин ЦК-гай уряалаар КПЧ-гэй XVI съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй делегаци апрелиин 10-да Прагаһаа Москвадаа бусажа ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Грузиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Э. А. Шеварднадзе, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай хоёрдохи секретарь И. З. Соколов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Саратовска обкомой нэгэдэхи секретарь В. К. Гусев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд А. П. Ботвин гэгшэд делегациин бүридэлдэ ороһон байна.

Делегациие нүхэд Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, М. В. Зимянин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд К. М. Боголюбов, Б. П. Бугаев, Г. С. Павлов, Н. М. Пегов, М. С. Смиртюков, С. К. Цвигун, Г. К. Цинев, Г. Э. Цуканов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүдтэ кандидадууд А. И. Блатов, Ю. М. Чурбанов, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн С. А. Лосев гэгшэд Внуковска аэродром дээрэ уттаа.

ЧССР-эй хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура эрхилжэ байһан этигэмжэтэ З. Хебен угталсаба.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша Л. М. Замятин, КПСС-эй ЦК-гай хэрэгүүдые эрхилэгшын орлогшо М. Е. Могилевец делегацитай хамта ерэлсээ.

УУЛЗАЛГА ДҮҮРЭЭ

ВЕНЭ. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов албанай хэрэгээр Австрида байлгаяа дүүргэһэнэй һүүлээр, апрелиин 10-да Москва бусахаяа Венэһээ мордоо.

Н. А. Тихоновые, үдэшэжэ ябалсаһан хүнүүдые Австриин Федеральна канцлер Б. Крайский, гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Пар болон бусад тушаалтад Советскэ Союзай ба Австриин гүрэнүүдэй тугуудай хиидхэгдэһэн Швехат гэжэ уласхоорондын аэропортһоо үдэшэбэ.

СССР-һээ Австрида байдаг элшэн сайд М. Т. Ефремов, бусад оронуудай дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор үдэшэлсөө.

Нүхэд М. С. Горбачев, В. В. Кузнецов, И. В. Капитонов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй министрнүүд, бусад түсхай тушаалтад Москвагай Внуковска аэродром дээрэ тэдэниие угтаба.

УРАН БЭЛИГТЭНЭЙ ҮҮРГЭ, ХАРЮУСАЛГА ЕХЭ

Апрелиин 7-до республикын Уран зохёолшодой, Уран зураашадай, Композиторнуудай холбоонуудай, Бүхэроссин театральна бүлгэмэй Буряадай отделениин нэгэдэмэл пленум болоо hэн. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр республикын зохёохы ажалтанай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал тэрэ пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ hэн гэжэ hануулнабди.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь А. А. БАДИЕВАЙ хэhэн элидхэл, мүн элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэдэй зарим тэды hанамжануудые хурянгылаад энэ хуудаhанда үгтэбэ.

— Театральна олониитын хабаадалгатайгаар зохёохы ажалтанай холбоонуудай нэгэдэмэл пленум үнгэржэ, хэлэгдэhэн юумэнэй дүн гаргаад, КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэлэй үлэмжэ ажалнай — манай зохёохы зорилгонуудые хаража уэхэ гэжэ партиин областной комитет шиидхэhэн байгаа, — гэжэ элидхэлшэ үгэеэ эхилбэ.

Коммунис партиин XXVI съезд хадаа совет общественэй түүхэтэ шэнэ шатые нэгэнэ талаhаань гүнзэгыгөөр элирхэйлэн шэнжэлжэ, табан жэлэй туршада дабагдаhан замые сэгнэн, оронойнгоо экономическэ болон социальна хүгжэлтын асари ехэ программые тодорхойлоо.

Ажалша арадые үзэл бодолой талаар зүбөөр хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй, бүхы коммунистнуудай хүсэ шадалые коммунизм байгуулха хэрэгтэ шэглүүлхэ, хүнүүдэй ухаан бодолдо бии байгаа хуушан сагай үлэгдэлнүүдтэй, буржуазна үзэл бодолой дэлгэрүүлэлгэтэй эрид шангаар тэмсэхэ хэрэгые тон ехэ удха шанартай гэжэ партии харадаг байгаа, мүнөөшье тиигэжэ харадаг. Тиимэhээ дүрбэн талаар бэлдэгдэhэн хүниие, тэрэнэй hанал бодолые бүрилдүүлхэ хүмүүжүүлгэ hөөр бүрилдүүлхэ хэрэг партиин социальна политикын тэргүүн шугам гэжэ хубиин мүн.

Энэ талаhаань абажа харахада, олон үндэhэтэ совет социалис соёлой нэгэ ехэ hалбари соо хүгжэжэ байhан буряад литература, искусствын ажамидарал яhала ургаа. Совет Буряад оронойнгоо уран зохёолшод, уран зураашад, композиторнууд, артистнууд 70-аад онуудта зохёохы ажалдаа яhала ехэ амжалта туйлаhан байна. Л. И. Брежневэй хэлэhэнэй ёhоор, тэдэ зохёолнууд болон бүтээлнүүд соо «уншагшад болон харагшад өөhэдөө бодолые, үзэл hанаа, сэдьхэлэйнгээ гүнзэгы hанаануудые бэдэржэ олодог». «Совет абари занаай... эрхэм тухай хүнэй... нуудай... хэшээе харадаг байна».

РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретариадай нүүдэл зүблөөн, РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной нүүдэл пленум Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэhэниинь, Москва, Ленинград хотонуудта манай театрнуудай гастролиин болоhониинь, Москвада, Ленинградта, Алма-Атада Буряадай уран зурагай выставкын үнгэрhэниинь дээрэ хэлэгдээшые гэршэлнэ.

1978 ондо Улаан-Үдэдэ үнгэрhэн РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной секретариадай нүүдэл суута совет уран зохёолшо Ю. В. Бондаревой хүтэлбэри доро үнгэржэ, 70-аад онуудта буряад литературын хүгжэлтын гол шухала шэглэлнүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ hэн гэжэ тэмдэглэхэ hананабди. Тус зүблөөн дээрэ Буряад литературын хүгжэлтэ эрхим гэжэ сэгнэгдээ hэн. 1979 оной март hара соо республикын уран зохёолшодой VIII съезд боложо, буряад литературын саашанхи хүгжэлтын замые тодорхойлоо. Хүгжэлтын бүхы хэлбэринүүдтэ томо-томо зохёолнууд, нэрлэбэл, И. Калашниковай «Шуната зэбүүн саг», В. Сергеевэй «Ябаган гуталта сэрэг», В. Митыповэй «Алтаар баян хубшэд», Д.-Р. Батожабайн «Хадын бурган», Ц. Номтоевэй «Тайгын нюрган Витим» гэхэ мэтын романууд бэшэгдээ.

Чингис хаанай үе сагуудые зурагалhан Исай Калашниковай «Шуната зэбүүн саг» гэhэн түүхэтэ роман РСФСР-эй уран зохёолшодой съезд дээрэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө hэн.

Мүн үндэр сэгнэлтэдэ хүртэhэн бусадшье зохёолнуудые элидхэлшэ дурдаhан байна.

Мүнөө үе сагай байдалые харуулhан зохёол хомор гэжэ бүри hаяхан шүүмжэлэгшэдэй зүгhөө хэлсэгдэдэг, бэшэгдэдэг, мүн уран зохёолшодшье hэдэн мэдэрээ байгаа. hүүлэй үедэ манай үе сагые зураглан харуулhан яhала олон зохёол, шүлэгүүд, поэманууд бэшэгдээ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Үнгэрhэн табан жэл соо нютагай болон түбэй хэблэлнүүдтэ 150 шахуу ном хэблэгдэhэн байна. Тэдэнэй олонхиниинь мүнөө үе сагай темэдэ зорюулагданхай. Мүнөө үе сагай хүгжэлтые зураглан харуулhан зохёолнуудhаа тэмдэглэн гэхэдэ, Ц. Бадмаевай «Аадар» гэhэн роман болон бусад. Тодорхойлбол, Б. Мунгоновой «Баян зүрхэн», Ц-Ж. Жимбиевэй «Урасхал» гэжэ романууд, С. Цырендоржиевэй «Ондоо болод байхагүй» гэжэ повесть, Буряад ороной ажалай хүнүүд тухай домогуудые Д. Эрдынеевэй «Ехэ уг» гэhэн роман болон бусад зохёолнууд тэдэнэй тоодо ородог. Промышленностиин, илангаяа ой модоной промышленностиин мүнөө үеын темэ тон шухала гэжэ тоологдоно. Энэ шухала темэдэ К. Балковай «Угайнь нэрэ» гэжэ роман зорюулагданхай. hүүлэй үедэ БАМ тухай темые Буряадай уран зохёолшод үсэдөөр ээлжэ эхилэнхэй. Энлэ «Мүльhэн харгы» гэжэ повестёороо К. Балков түрүүшын уран үгэ хэлэжэ, тэхэн жэлэй урда тээ «Байгал» журналда хэблүүлэн hэн. «Далай шадарай дайда» гэжэ романайнгаа гурбадахи номые М. Жигжитов мүн лэ энэ темэдэ зорюулна. Прозаик Ц. Галанов «Саран хүхын тужэ» гэжэ ном бэшэжэ байна. Повестиин үйлэ хэрэгүүд БАМ-ай баригдажа байhан газарта болохо юм.

Мүнөө үеын темэдэ зорюулагдаhан элдэб жанрай зохёолнууд тушаа элидхэлшэ тодорхойгоор тогтон хэлэhэн байна.

Буряад уран зохёолшод хүдэлмэришэн анги тухай, али хүдөөгэй байдал тухай бэшэхэдээ, ажабайдалые алишье талаhаань гүнзэгыгөөр харуулха гэжэ hэдэбэшье, зарим ушарта hанаhандаа хүрэнэгүй гэжэ элидхэлшэ шүүмжэлhэн байна.

Буряад поэзиин хүгжэлтэ, тэрэнэй туйлаhан амжалтанууд болон дутагдалнууд тушаа элидхэлшэ мүн лэ дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэбэ. Буряад совет поэзи гүн удхаараа, уран hайхан арга маягаараа баян болонхой. Интернационализмын, совет патриотизмын үндэр дээдэ мэдэрэлнүүд хэшээл, хүнэй сэдьхэлэй доторхи нарин нягта хүсэлнүүд гэхэ мэтэ зураглан харуулhан уран шүлэгүүд, поэманууд яhала олошоро.

Поэзиин жанр урагшаа болонхой. Тиихэдэ уран шүлэг болон поэмын олон сонсоборнуудтай түбэй хэблэлнүүдтэ баргагдаhан буряад поэдүүдэй уран шадабари улам бүри ургажа байhые гэршэлнэ.

Хэрбээ урдань буряад драматургиин гэргэлтэ оройhон тухай хөөрэлдөөнэй болодог hаа, мүнөө шэнэ хүсэн хэбэргэжэ эрэhые эрилтэ урмашан тэдэгтэй байна. Поэдууд Н. Дамдинов, Ц-Д. Дондокова, прозаигууд Ц. Галанов, Д. Эрдынеев, багша ябаhан Ж. Зимин, А. Ангархаев, ветеран Д. Дылгыров, научна хүдэлмэрилэгшэ Ш-Н. Цыденжапов, журналист Г. Дашибылов болон бусад драматургида ажалламтагайгаар хүсэгээ туршан ерээ. Тэдэнэр барандаа өөhэд өөhэдынгөө дуршалые, уран бэлигые, өөhэд өөhэдынгөө ойлгосые абажа ерээ. Заримдань драматургическа шадабари дутаадаа юм бэшэ. Гэбэшье тэсэбэритэйгээр hурхаад, шүдалаад байбал, тэрэшье дутагдал диилэжэ бэлэ. Бүхэроссин театральна бүлгэмэй Буряадай отделениин правлениитэй хамта республикын Уран зохёолшодой холбоон залуу драматургнуудые hурган хүмүүжүүлхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэжэ байна. Тиигэжэ Москвада болон Ленинградта мэдээжэ мэргэжэлтэдые урилад, Улаан-Үдэдэ тусхай семинарнууд үнгэргэнэ. Тиигэжэ hүүлэй табан жэл соо буряад драмын академическа театрай сценэ дээрэ нютагай 20 зүжэг табигдаа. Гэбэшье энэ мүн лэ дутагдалнууд бии. Юуб гэхэдэ, дунда зэргын, hэбхи зохёолнууд сценэдэ гаргагдаа. КПСС-эй обкомой бюро зүжэгүүдые hайнаар шэлэн, тэдэнэй удха шанарые хэзээдэшье шангаар анхаржа, мүн театр зохёолой хүгжэлтэдэ гол анхарал хандуулагдадаг.

«Литературные хүгжэлтэдэ «Байгал» журнал бага бэшэ үүргэ гүйсэдхэнэ. КПСС-эй обкомой бюрогой мэдээжэ тогтоол «Байгал» журналай хүдэлмэриин шанар hайжаруулха тухай» гэжэ hүүлэй үедэ журнал 30 мянган хэбэлэгтэ гарадаг. Захигшадайнь тоо 6 мянгаар олошорhон байна. СССР-эй дүрбэн зуугаад городой, харин 20 ороной хүнүүд захижа уншана бшуу.

Энэ ушар хадаа журналай харюусалгые дээшэлүүлнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Очеркнууд, статьянууд, рассказууд, повестьнууд, романууд, шүлэгүүд болон поэмэнүүд уран гоё, шололоорооошье, үг удхаараашье манай общественэй, социалис реализмын үндэр эрилтэдэ хүрэхэ удхатай байха ёhотой.

В. Найдаков, А. Соктоев, Ц-А. Дугарнимаев, В. Найданова, А. Серебряков болон бусад шүүмжэлэгшэд, литературные шэнжэлэгшэд республика доторнай хүдэлмэрилнэ. Залуу шүүмжэлэгшэд урган гарана байhаар. Тэдэнэй дундаhаа Э. Уланов, Т. Очирова гэгшэд илгарна.

Литературые шэнжэлгэ номууд хэблэгдэжэ, «Байгал» журналай хуудаhанда рецензиенуд толилогдоно. Гэбэшье, манай шүүмжэлэгшэд бүхы юумэн hайн гэжэ хэлэхэ аргагүй. Олон ном шэнжэлэгдэнгүй, шүүмжэлэгдэнгүй үлэнэ. Илангаяа Буряад хэлэн дээрэ бэшэгдэhэн номуудай шүүмжэлэлгэ ородогүй. Газна ото мартаалай хэлэhэн бэшэгдэhэн станнууд литературада хохидолhоо ондоо юумэ асархагүй гэжэ мэдээжэ.

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбоондо эмхидхэлэй-зохёохы хүдэлмэриин hула байhые элидхэлшэ шүүмжэлhэн байна.

Элидхэлшэ саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ, республикын Уран зураашадай холбооной ажал ябуулгада горитойхон анхарал хандуулаа. Уран зуралгын болон шэмэглэн гоёолгын искусствын бүхы жанрай шэнэ бүтээлнүүд бии болонхой. Республиканска болон бүхэсоюзна выставкэнүүдтэ олон бүтээлнүүд табигдаhан байха. МНР-тэ буряад уран зураашадай выставкэ үнгэрөө. Уран дархашуулай болон урашуулай хэhэн, бүтээhэн зүйлнүүд Польшодо, Шри-Ланкада болон Энэдхэгтэ харуулагдаа.

Имагтал парти, правительствын зүгhөө саг үргэлжын анхарал, оролдолгын хандуулагдадаг байhанай ашаар уран зураашадай амжалта туйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Мүнөө манай уран зураашад hайн мастерскойнуудтай болонхой. Үргэн уужам выставкын залнуудтай Уран зурагай музей бии. Иимэ музей город бүхэндэ байдаггүй юм. Нарин дархашуулай, уран бүтээлшэдэй хүдэлхэ мастерскойнуудтай гэрнүүд баригданхай. Никольско посёлогто мастерской түхеэрэгдэнхэй. РСФСР-эй Уран зурагай фондын дэргэдэ уран hайхан-үйлэдбэриин мастерскойн байшан барилгын проект табигданхай.

Мүнөө үедэ СССР-эй Уран зураашадай холбооной 60 гэшүүд манай республикада тоологдоно. Харин бүри hаяхан тэдэнэй тоо 40 хүрэхэгүй байгаа hэн. Тэрээнhээ гадна, залуу уран зураашадай, искусство шэнжэлэгшэдэй тоо 88 болодог, уран шэмэглэлэй зүйлнүүдые бүтээдэг 33 хүн тоологдоно. Тиимэhээ үзэл сурталай, политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хабаадаха ехэ хүсэн уран зураашадай дунда бии гэжэ тоолохоор. Коммунис партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ уран зураашад өөрынгөө хубитые оруулха ёhотой.

Уран зураашадай бүтээлнүүдые темээрнь абажа харабал, яhала олон янзын С. Ринчиновэй «Уланхаанай совхоздо нажар», «Совет засагые соносхолго», Д.-Н. Дугаровай «Үмэнэ гүбиин бригада-Наран» «Борьёогой хонид», «Дабаанай тоннель. Халаан», А. Казанскиин «Загаhа үсхэбэрилдэг заводто», Г. Москалевой «Дунайн түлөө болоhон байлдаан», К. Дульбеевэй «Буряад орондо тогтоогдоhон Совет засаг» болон бусадай зурагуудые эндэ нэрлэжэ болоно.

Портрет болон байгаали зуралгаар Буряадай уран зураашад бага бэшэ амжалта туйлана. Энэ талаар ахамад үеын томо уран зураашад — РСФСР-эй арадай уран зураашад А. Тимин, А. Казанский, А. Сахаровская, РСФСР-эй габьяата уран зурааша Д-Н. Дугаров болон бусад ехэ юумэ бүтээжэ байдаг.

Уран зураашад-графигууд хүнэй ажалые мүнхэлхэ талаар бага бэшэ амжалтатай. Жэшээнь, А. Сахаровская «БАМ-ай баригдажа байhан хизаар» гэhэн үлхөө зурагуудые бүтээhэн байна. Мүн А. Окладников, Е. Неволина, И. Стариков гэгшэд БАМ-ай барилгашадай ажал хэрэгые харуулhан зурагуудые бүтээгээ. Тиихэдэ скульпторнууд Э. Цыденов, Г. Васильев гэгшэд мүн лэ БАМ тухай, хүдэлмэришэн анги тухай шэнэ бүтээлнүүдые выставкэдэ табяа hэн.

Залуу уран зураашадые hурган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри яhала hайжараа. Тэдэнэр хүдөө нютагуудта болоhон уулзалгануудта, томо выставкэнүүдтэ хабаададаг болонхой.

Уран шэмэглэлэй бүтээлнүүдэй үйлэдбэриие hайжаруулха, Буряадай арадай искусствын хуушанай гоё hайхан заншалнуудые hэргээхэ талаар Буряадай АССР-эй Уран зураашадай холбооной правлени болон партийна организаци горитой хүдэлмэри ябуулhан байна.

Буряадай уран зураашадай туйлаhан амжалтын хажуугаар дутуу дунда зүйлнүүдшье олон байна. Мүнөө үеын темые гүнзэгыгөөр философскоор бодомжоложо, уран зурагай онол аргануудаар хүнэй ерээдүйн hайн hайхан сагые зураглан харуулха талаар үндэр амжалта туйлагдаадүй. Космонавтын скафандр, хүдэлмэришэнэй хубсаhа үмдүүлээд зураhан зурагууд мүнөөдэрэй темые бодотоорнь харуулаа гэхын аргагүй.

Литература, искусствын бэлигтэй бүтээлнүүд национальна баялиг болодог юм гэжэ Л. И. Брежнев хэлээ hэн. Гэхэ зуура, бэлигтэйгээр хэгдэhэн бүтээлнүүд арад зондо алба хэхэ ёhотой. Хэрбээ имагтал музейн экспонат болоод лэ байбал, хэрбээ тэрэ бүтээл арадай дунда мэдээжэ болоогүй hаа, өөрынгөө үүргые хүсэд бэелүүлжэ шадахагүй. Тиимэhээ уран зурагай бүтээлнүүдые олоной дунда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хэрэг тон шухала болоно гээшэ. Энэ талаар выставкэнүүд горитой үүргэ бэелүүлхэ ёhотой. Уран зураашадай холбоон тематическа болон нэрэтэ выставкэнүүдые саг үргэлжэ эмхидхэжэ байха hэн гэжэ hанагдана. Районуудта, предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта, мал ажалай томо комплекснуудта багахан нүүдэл выставкэнүүдые ходо үнгэргэжэ байха шухала.

Буряадай мэргэжэлтэ хүгжэмдэ элидхэлшэ горитой анхарал хандуулаа. hүүлэй үедэ Буряадай хүгжэм манай ороной олон үндэhэн хүгжэмтэ соёлдо горитой hуури эзэлдэг болонхой. Жэшээнь, буряад композиторай бэшэhэн хүгжэмтэ зохёолнууд ондоо городуудта гүйсэдхэгдэнэ, хэдэн автор бүхэсоюзна конкурсын шанда хүртэhэн байна. Манай композиторнуудай хэдэн зохёол «Советский композитор» гэжэ хэблэлээр гараа.

Ю. Хазановай либреттээр Б. Ямпиловай зохёоhон «hүрөөтэ жэлнүүд» гэжэ оперо соо Забайкалида Совет засагай тогтоhон ушар зурагланагдана. Н. Островскиин «Булад яажа хатуужааб?» гэhэн романай удхаар В. Баташов, В. Кисилев гэгшэд либреттэ бэшэжэ, залуу композитор В. Усович «Корчагин тухай дуун» гэhэн оперо зохёожо, манай республикын оперно искусствын жанрые үргэн болгоо гэжэ тэмдэглэхээр. 1979 ондо В. Усович «Зээр-Далайн бүхэ hурша» гэhэн хүүгэдэй эстрадна оперо бэшээ hэн.

Буряад композиторнуудай хүгжэмтэ томо зохёолнуудые элидхэлшэ алишье талаhаань шэнжэлэн, hайн шанарыень тэмдэглэжэ, дутуу дундыень эридээр шүүмжэлhэн байна.

Буряадай симфоническа хүгжэм hүүлэй үедэ яhала үрэ дүнтэй байгаа. Симфони, симфони-поэмэ, увертюрэ гэхэ мэтын жанр мүндэлэн хүгжэжэ байнхай. Жэшээнь, Ж. Батуевай «Тайга дээгүүр сасарhан толон» гэhэн симфоническа поэмэ, Б. Ямпиловай «Түрүүшынхид» гэhэн симфони-поэмэ БАМ-ай баатар барилгашад тухай домоглоно.

Тиихэдэ Ю. Ирдынеевэй «Баатарлиг симфони» гэжэ дүрбэн хубиhаа бүридэhэн зохёол Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаhан илалтада зорюулагдана. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө байлдаанда сэдьхэлээ хатуужаhан совет хүнэй хүгжэмтэ портрет гэжэ энэ зохёолые сэгнэхээр. Гэбэшье зохёол горитойхон дутагдалтай. Найруулгынгаа талаар жэгдэ бэшэ, зарим газартаа hэбхишэг болошонхой.

В. Усовичой «Буряад орон» гэhэн симфоническа поэмэ уран найруулгынгаа талаар өөрсэ янзын зохёол болоо. Хүгжэмэй хуушан онол аргануудые автор hөөл зохидоор хэрэглэн, мүнөө үеын шэнжэтэй болгожо шадаа.

60—70-аад онуудта кантата болон оратори яhала бэшэгдэдэг болоо. Энэ жанр хадаа мүнөө үеын темые гүнзэгырүүлэн харуулхада тон зохисотой гэжэ сэгнэгдэдэг. Вокально-симфоническа жанрай манай композиторнуудта хүсэ хүртэхөөр байhандань баясамаар. Имагтал В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо болон КПСС-эй XXVI съездэ зорюулагдаhан томо-томо олон зохёол бүтээгдээ. А. Андреевэй «Манни багша Ленин» (Н. Дамдиновай шүлэгөөр), Ю. Ирдынеевэй «Аппассионата» (Л. Брежневэй номой текстээр) гэhэн ораторинууд, В. Усовичой «Нэгэдэхи номерой партбилет» гэhэн кантата тэдэнэй тоодо ородог.

КПСС-эй обком өөрынгөө бюрогой заседанинууд дээрэ Буряадай театрнууд тухай асуудалые байд гээд лэ зүбшэн хэлсэдэг заншалтай. Тиихэдэ КПСС-эй обкомой соёлой таhагай үүсхэлээр театрнуудай репертуар тухай гол шухала асуудалнууд тусхай зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ hэн. —

Республикын театрнуудай ажал ябуулга үнгэрhэн табан жэл соо үрэ дүнтэй байгаа гэжэ элидхэл соо тэмдэглэгдээ. Республикын хоёр театрай Москва болон Ленинградта үнгэргэгдэhэн гастрольнууд, академическа гэhэн үндэр нэрэ зэргэнүүд, олон артистнарта РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй арадай болон габьяата артистын хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдэй олгогдоhон ушар энэ хэлэгдэhые гэршэлжэ үгэнэ.

Гэбэшье манай театрнуудай ажал ябуулгада дутагдалнууд үгы гэхын аргагүй. Тиимэhээ тэрэ дутагдалнуудыень заажа, тэдэниие саашадань яажа усадхаха тухай hанамжаяа элидхэлшэ хэлээ. Жэшээнь, эгээл түрүүлэн академическа гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн буряад драмын театрай сценэ дээрэ эрхим зүжэгүүдэй табигдахын хажуугаар, hүүлэхан, мүнөө сагай үндэр эрилтэдэ харюусахаар бэшэ зүжэгүүд табигдадаг байна. Тиимэ зүжэгүүдэй тоодо Д. Дылгыровэй «Түрын бодол зор» гэhэн зохёол нэрлэгдэбэ.

hүүлэй үедэ Х. Намсараевай нэрэмжэтэ театрай репертуарта классическа зохёол үсөөн болоо. hүүлэй табан жэл соо В. Шекспирэй «Арбан хоёрдохи hүни» гэжэ комеди, ород классикаhаа Ф. Достоевскиин «Бэ... hуулагшад ба доромжолуулагшад», М. Горькиин «hүүлшынхид» гэhэн драма табигдаhан байна. Гэхэ зуура залуу буряад авторнуудай бэшэhэн, удхаараа адлирдуу табан-зургаан зүжэг найруулагдан табигдажа үрдилдэнэ ха юм.

Зохёохы ажалтай залуу кадрнуудые бэлдэхэ талаар анхармаар hанамжанууд элидхэл соо хэлэгдэhэн байна. Залуу халаануудые бэлдэгэ хоёр замаар ябуулагдахаар гэжэ hанагдана. Нэгэдэхеэр, тусхай дээдэ hургуулинуудта бэлигтэй залуушуулые шэлэн эльгээжэ байха шухала. Хоёрдохёор, зохёохы ажалтанай холбоонуудта залуу бэлигтэй... мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хүдэлмэриие hайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэриие бэелүүлэн, совет соёлые саашань hалбаруулан хүгжөөхэ хэрэгтэ Буряад ороной зохёохы ажалтан өөhэдынгөө хубитые оруулха гэжэ найдажа байhанаа мэдүүлэн, элидхэлшэ үгэеэ дүүргэв.

> ***„Арад зонтоёо нэгэ амин ажаhууха, баяр болон зоболонгыень хубаалдаха, ажабайдалай үнэн зүбые, манай гуманис уг зорилгонуудые баталан тэмсэхэ, коммунис байгуулалтын эдэбхитэй хабаадагша байха—энэ хадаа бодотооробо искусствын арадай шэнжэнь, бодотоороо партийна шэнжэнь мүн".***
>
> **(Л. И. Брежнев. «Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоон, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин ээлжээтэ зорилгонууд»).**

Нэгэдэмэл пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудал хадаа зохёохы ажалтанай сэдьхэл зүрхые дайраха ёhотой байгаа, дайраашье гэжэ хэлэлтэй. Тэрэнь юун дээрэhээ элирнэб гэхэдэ, ендэртэ гаража, үгэ хэлэhэн хүн бүхэн ямар нэгэн гол шухала асуудал тушаа тогтоhон, толорхой дурадхал оруулhан байна.

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат **Н. Г. Дамдинов** эгээл түрүүлэн үгэ хэлэхэдээ, партиин обкомой зүгhөө зохёохы ажалтан тушаа хандуулагдадаг анхарал тухай тогтоhон байна. Партиин зүгhөө хандуулагдадаг эсэгэ ёhоной анхарал хадаа гүн удхатай, hайн hайхан зохёолнуудые бэшэхэ, бүтээхэ хэрэгтэ зохёохы ажалтаниие уряална бшуу. Имагтал үндэр уялгаяа мэдэрhэн лэ артистнар, уран зураашад, композиторнууд hайн рольнуудаараа, шэнэ дуунуудаараа, үе сагаа зураглан магтаhан бүтээлнүүдээрээ арад зоноо баясуулдаг. Тэрэ тоодо уран зохёолшодшье үе сагайнгаа эрилтэhээ таhархагүйе оролдон, шэнэ романуудые, повестьнуудые, шүлэгүүдые, поэмэнүүдые, зүжэгүүдые бэшэнэ. Тэдэнэй бэшэhэн hайн hайхан зохёолнуудта «ногоон харгы» нээгдэжэ, имагтал түрэл республикынгаа бэшэ, мүн түбэй хэблэлнүүдтэ барлагдана. Туйлагдаhан амжалтануудаараа hанаагаа амархагүй, харин ажабайдалые алишье талаhаань гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, үе сагайнгаа үндэр эрилтэдэ хүрэмөөр зохёолнуудые бүтээхэ талаар уран зохёолшодой гол зорилгые үгэ хэлэгшэ үшөө дахин онсолон hануулаа. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хэhэн элидхэл соогоо Л. И. Брежнев зохёохы ажалтанай үндэр hайхан зорилго тушаа гүнзэгы удхатай үгэнүүдые хэлэhэн байна. Зохёохы ажалтай хүн бүхэн партиин зүгhөө хэлэгдэhэн сэсэн мэргэн тэдэ үгэнүүдые өөр өөрынгөө ажалда хүтэлбэри болгохо зэргэтэй.

Гэхэ зуура хүдөө нютагуудта үнгэргэгдэдэг литература, искусствын үдэрнүүдтэ хабаадахадаа гү, али ажалайнгаа хэрэгээр ябахадаа, заатагүй очерк, зураглал, репортаж, шүлэг, юрэдөөл, ямар нэгэн зохёол уран зохёолшод асарха ёhотой гэhэн тон зүб hанамжые дэмжэхээр байна. Юуб гэбэл, замай дэбтэрhээ абтаhан иимэ зохёолнууд хадаа ерээдүйн томо зохёолой бэлэдхэлэй хүдэлмэри гэжэ харагдаха зэргэтэй.

Республика соо боложо байhан хубилалтануудые бийрын шэрэ будагай болон бусад зүйлнүүдэй ашаар зураглан мүнхэлхэ талаар уран зураашадай үүргэ тухай РСФСР-эй арадай уран зурааша **А. В. Казанский** тогтон хэлээ. Арбадахи табан жэлэй үедэ уран зураашад яhала эдэбхитэйгээр ажаллаа. Ахамад үеын хэдэн уран зураашадай нэрэтэ выставкэнүүд хойно хойноhоо үнгэргэгдөө. Уран зураашад хүдөө нютагуудаар ходо ябадаг, ерээдүйнгөө зурагуудай геройнуудтай уулзадаг болонхой. Илангаяа БАМ ошолго заншанхай. БАМ-ай барилгашадай баатаршалгые мүнхэлхэ хэрэгтэ имагтал Буряадай бэшэ, мүн ороной олон уран зураашад хабаадана. Тиигэжэ «Бидэ БАМ баринабди» гэhэн бүхэсоюзна выставкэ Улаан-Үдэдэ амжалтатайгаар үнгэрөөд, тэрэнэй дүн болгогдон, Северобайкальскда уран зурагай галерей нээгдээ hэн. Буряадай уран зураашад монгол уран зураашадтай нягта холбоотой, бэе бэедээ ябалсадаг, андалдаанай выставкэнүүдые эмхидхэн үнгэргэдэг байха юм.

Урлан шэмэглэлгын искусство хадаа өөрын онсо үүргэтэй, өөрын онсо hууритай юм. Тиимэhээ тэрээнтэй холбоотой гол шухала асуудалнуудшье байха. Урлан шэмэглэлгын искусство тушаа үгэ хэлэгшэ өөрынгөө hанамжануудые хэлээ.

Бүхэроссин театральна бүлгэмэй Буряадай отделениин правлениин түрүүлэгшэ, РСФСР-эй арадай артист, КПСС-эй XXVI съездын делегат **Д. Ц. Дашиевай** үгэ hонирхолтой байгаа. КПСС-эй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй элидхэлые, илангаяа литература болон искусствын ажал ябуулагшадай совет обществодо бэелүүлдэг үүргэ тухай гүн удхата үгэнүүдыень шэхээрээ шагнаhан хүн хадаа зохёохы ажалтанай зүрхэнүүдэй халуунаар сохилон, үе сагайнгаа онсо шэнжэнүүдые досоогоо багтааха уялга тухай сэдьхэлээ хүдэлгэн хэлэhэниинь ойлгосотой.

Театральна бүлгэмэй Буряадай отделениин ажал ябуулга тушаа тогтоходоо, театральна коллективүүдэй амжалтые, тэрэ тоодо партиин XXVI съездэ зорюулагдан табигдаhан зүжэгүүдые онсолон тэрэ тэмдэглэhэн байна. Жэшээнь, Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическа театрай сценэ дээрэ Л. И. Брежневэй «hэргэн хүгжэлтэ» гэжэ номой удхаар табигдаhан зүжэг, мүн гүрэнэй ород драматическа театрта И. Калашниковай «Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ романай удхаар табигдаhан зүжэг харагшадай hонирхолые татаhан байна. Гадна Ленинэй орденто гүрэнэй оперо болон баледэй академическа театрай сценэ дээрэ табигдахаяа байhан А. Холминовой «Оптимистическэ трагеди» гэhэн оперо hонин байхаар хүлеэгдэнэ.

Гэбэшье үшөөл hайн зүжэгүүдые табиха, шэнэ оперо, балет бии болгохо гээшэ театральна коллективүүдэй гол зорилго. Зүгөөр тиимэ зохёолнууд өөhэдөө бии болохогүй, эндэ уран зохёолшодой хурса гуурhаhаа олон юумэ дулдыдаха.

Манай республикада 4 театр бии, тэдэнэй хоёрынь академическэ болонхой. Тиихэдэ Зүүн Сибириин соёлой институдай студенческэ театр гэжэ байха. Гэхэ зуура ВТО, зохёохы ажалтанай бусад холбоонууд өөрын байшангүй. Хэрбээ тиимэ байгаа hаа, ямар hайн уулзалганууд үнгэргэгдэхэ, зохёохы шанартай бусадшье хэмжээ ябуулганууд хэгдэхэ байгааб гээд, тиимэ байшан барюулха тушаа ябуулга хэхээр болоо гэhэн hанамжаяа съездын делегат хэлэhэн байна. Үнэхөөрөөшье, энэ хэлээшэнь анхармаар дурадхал гэжэ hанагдана.

Буряадай АССР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин харюусалгата секретарь, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша **Б. О. Цырендашиев** композиторнуудай залуу халаание бэлдэхэ тухай бодомжолоо. Мүнөө үедэ дүрбэн хүн ороной консерваторинуудта hуража байнхай. Зүгөөр хүгжэм зохёодог залуушуул хомор. Хүүгэдэй хүгжэмэй hургуулинуудта (илангаяа хүдөө нютагуудта) hурадаг үхибүүдэй дунда бэлигтэйшүүлые, хүгжэм зохёохо hэдэбтэйшүүлые элирүүлхэ хүдэлмэри ябуулха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ hанамжалба. Тиихэдээ заатагүй түрэл хэлэеэ мэдэдэг хүүгэдтэ анхарал хандуулха тушаа хэлэhэн байна. Юундэб гэхэдэ, тиимэ хүгжэм зохёохо хэрэгтэ түрэл хэлээ мэдэхэ гээшэ тон шухала гэжэ бодото байдал олон удаа гэршэлhэн байна. Эдир композиторнуудай конкурс юундэ соносхожо болохогүй юм?

Дуунай үгэнүүд тушаа композиторай хэлэhэн зүйлдэ анхарал хандуулхаар. Байгаали тухай поэдүүд бэшэхэ эрхэтэй юм бэзэ. Зүгөөр дуунуудай удхые поэдүүд баяжуулха байгаа. Граждански дуунууд манда үшөөл үсөөн байhаар. Хүүгэдэй буряад дуун үгы шахуу.

Исай Калашниковай «Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ романай удхаар зүжэг табижа, нютагай авторнуудай зохёолнууд тээшэ нюураараа эрьехэ талаар гүрэнэй ород драматическа театр шэнэ алхам хээ гэжэ мэдэнэбди. Тэрэ эрьелтэнь нэрлэгдэhэн зохёолоор хизаарлахагүй юм байна гэжэ театрай ахамад режиссер **Н. Е. Логачевой** үгэhөө ойлгохоор hэн. А. В. Щитовой пьесээр зүжэг найруулан табиха хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Гадна «Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ романай удхаар хоёрдохи зүжэг табиха hанаан бии. Михаил Жигжитовэй «Далай шадарай дайда» гэжэ романда анхарал хандуулжа боломоор гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлhэн байна.

Гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай директор **Ц. А. Балбаров** ордоhотой халуун үгэ хэлэхэ зуураа, театрай шэнэ байшангай барилгын тон ехээр нобшоруулагдажа, унжагайржа байhанда hанаагаа зобон, тэрэниие удааруулhан барилгашад тушаа зохисотой хэмжээ абажа, хурдан харгыдань оруулха тушаа партиин обкомдо хандаа. Гадна «хэдэн хүшэгын саана» оршодог гэхэ гү, али сценэ дээрэ наадаашьегүй hаа, зүжэгэй табигдаха хэрэгтэ бага бэшэ хубитаяа оруулдаг мэргэжэлтэд тухай —уран hайханай элдэб хэрэгсэл бүтээдэг хүнүүд тухай хүндэтэйгөөр хэлэн, тэдэниие hурган бэлдэхэ хүдэлмэриие түсэбэй ёhоор хараалдаг болохоор болоо гэжэ үгэ хэлэгшэ hанамжалба.

Үгэ хэлэhэн хүн бүхэнэй бодомжые, дурадхалые анхаралтайгаар шагнахада, имагтал өөр өөрынгөө коллектив, өөр өөрынгөө холбоон тушаа hанаата болоhон бэшэ, харин зохёохы ажалтанай ниитэ хэрэгтэ хабаатай юумэнүүд хэлэгдэнэ гэжэ hанагдаа hэн. Энэ талаар поэт **А. В. Щитовой**, оперо болон баледэй ахамад режиссер, РСФСР-эй габьяата артист **С. Д. Будажаповай**, искусство шэнжэлдэг эрдэмэй кандидат **И. И. Соктоевагай** хэлэhэн үгэнүүд hонирхолтой байгаа. Искусство шэнжэлдэг эрдэмэй доктор, Зүүн Сибириин соёлой институдай профессор **В. Ц. Найдаковагай** дурадхал илангаяа hайшаамаар байгаа. Театрнуудай репертуар тушаа тогтон, хүдэлмэриеэ жэл жэлээр түсэблэдэг түримые огтолон буруушаагаа. Үйлэдбэриин ямаршье коллектив ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые хэдэн жэлээр урдаhаа шалан түсэблэдэг шуу, юундэ театрнууд имагтал нэгэ жэлэй түсэбөөр «ажаhуудаг» болоо юм гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Хэрбээ хүдэлмэриеэ хэдэн жэлээр урдаhаа түсэблэдэг байбал, тогтуурхитай hайн репертуартай боложо, «богони наhатай» зүжэгүүд табигдахаа болихо hэн. Театральна шүүмжэлэгшэд үсөөн, энэ хадаа мүн мүнөөдэрэймнай байдалай дутуу дундануудай нэгэн гэжэ үгэ хэлэгшэ хэлэhэн байна.

Зохёохы ажалтанай нэгэдэмэл пленум эгээл түрүүшынхеэ эмхидхэгдэжэ, амжалтатайгаар үнгэрөө гэжэ hанагдана. Зохёохы ажалтанай али алиндаашье иимэ пленумэй туhатай байха арсашагүй.

Баатар совет арадтаяа хамта арбадахи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлэлсээд, КПСС-эй XXVI съездын хараалhан асари ехэ түсэбүүдые, СССР-эй экономическа болон социальна хүгжэлтын холын хараата түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэнь ажалша арадые туhалха гээшэ зохёохы ажалтанай гол зорилго мүн. Энэ ехэ зорилгоёо тэдэнэр эрхимээр бэелүүлхээр зэдэлхэй гэжэ нэгэдэмэл пленумэй хүдэлмэри гэршэлэн харуулба.

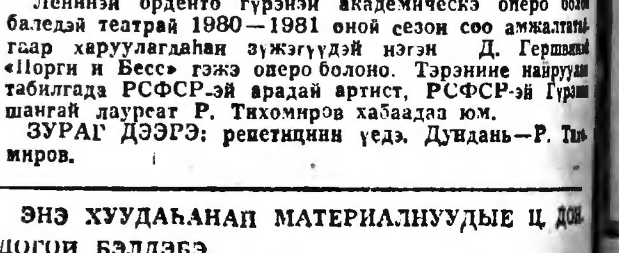

Ленинэй орденто гүрэнэй академическэ оперо болон баледэй театрай 1980—1981 оной сезон соо амжалтатайгаар харуулагдаhан зүжэгүүдэй нэгэн Д. Гершвинэй «Порги и Бесс» гэжэ оперо болоно. Тэрэнине найруулан табилгада РСФСР-эй арадай артист, РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Р. Тихомиров хабаадаа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: репетициин үедэ. Дунданъ—Р. Тихомиров.

ЭНЭ ХУУДАhАНАЙ МАТЕРИАЛНУУДЫЕ Ц. ДОНДОГОЙ БЭЛДЭБЭ.

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ПРАГА. Апрелиин 10. (ТАСС). Чехословакиин Коммунис партиин XVI съезд дүүрэhэнтэй дашарамдуулан, съездын хүдэлмэридэ хабаадаhан гадаадын делегацинуудтай хани ёhоной уулзалга КПЧ-гэй Центральна Комитет үнгэргэбэ. Уулзалгада КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд, Президиумэй гэшүүдтэ кандидадууд, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьнууд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй делегаци болон бусад коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай, революционно-демократическа партинуудай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй делегацинууд байба.

Үнэн зүрхэнhөө хани халуунаар уттагдаhан нүхэр Г. Гусак зал соо байгшадта хандажа, үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Г. ГУСАГАЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ гадаадын ханинар! Хүндэтэ нүхэдүүд! Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй үнэнhөө партиин хүтэлбэрилхы органуудай шэнэ hунгагдаhан бүридэлэй хани ёhоной энэ уулзалга дээрэ аха дүү партинуудай түлөөлэгшэдые үнэн зүрхэнhөө амаршалхыемни зүбшөөгыт.

Аха дүү партинуудай манай урялга хүндэлэн абажа, XVI съездын хүдэлмэридэ хабаадахын тула өөhэдын делегацинуудые эльгээhэн ушарые бидэ үндэрөөр сэгнэнэбди. Съездын заседаниинууд дээрэ, мүн манай орон дотор байха үедөө таанар, хүндэтэ гадаадын айлшад, партиин XV съездhээ хойшохи чехословак арадай амжалтануудтай танилсаха, манай орон доторхи баян туршалга ажаhуудал болон социалис бодото байдал хараха коммунизмын, эб найрамдалай ба дэбжэлтэ хүгжэлтын нангин зорилгонуудай түлөө тэмсэгшэдтэ Чехословакиин коммунистнууд манай бүхы арадай интернационализмын ба ангиин эб нэгэдэлэй гүнзэгы ойлготой байhанда үнэншэхэ арга боломжотой байна.

Съездын делегадуудай, манай ажалшадтай уулзалганууд дээрэ үгэ хэлэhэн танай түлөө таанадта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэб. Тэрэ дэлхэй дээрэ революционно тэмсэлэй элдэб эрхэ байдалда коммунистнуудай шиидхэжэ байhан зорилгонуудай нэрэ түрэ ба орёо бэрхэшээлнүүдые hайнаар ойлгохо арга олгоо. Манай партиин социалис Чехословакиин ажалшадай хүдэлмэрин дүнгүүдые сэгнэн хэлэhэн таанадай хани халуун үгэнүүд маанадта hайн hайхан мэдэрэл түрүүлээ. Социализмын нангин зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө манай тэмсэлдэ аха дүү партинуудай үзүүлдэг дэмжэлгэ ба hанал нэгэдэлые бидэ үндэрөөр сэгнэдэг гээшэбди.

XVI съезд — Чехословакида социалис байгуулалтын саашанхи шухала шата мүн болоно. Съездэ бэлэдхэл, тэрэнэй хүдэлмэри, нэгэн дуугаар батлан абтаhан шиидхэбэринүүд хадаа хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха гэhэн партиин генеральна хараа шугамые удаа дараалан үргэлжэлүүлхээр, ажалша арадай амгалан тайбан ажабайдалан аша туhада манай социалис Эхэ ороной саашанхи hалбаран хүгжэлгэ хангахаар Чехословакиин коммунистнуудай эрид шиидэнхэй байhые үнэншэмөөр батадхажа үгөө. Манай урда табигдаhан орёо зорилгонуудые дүүргэхэ бүрин гүйсэд хүсэнүүд манайда бии гэжэ съезд батадхаба. Бидэ революционно бата бэхи, нягта жагсаалтай партида, тэрэнэй политикые манай арадай зүгhөө дэмжэлгэ болон этигэл найдабарида түшэглэдэг байнабди. Амгалан тайбан ерээдүйдэ манай этигэлгын ба лаб хангалгын үндэhэн hуури гэхэдэ, Советскэ Союзтай хани ёhоной хубилашагүй хани барисаан болон аха дүү ёhоной харилсаа холбоон, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай нягта жагсаал болон нэгэн нийтэ ажал ябуулга мүн болоно.

Марксизм-ленинизмын гол ёhонуудта, өөhэдынгөө партиин жаран жэлэй түүхын интернациональна ёhо заншалнуудта үнэн сэхэ Чехословакиин коммунистнууд хүдэлмэришэн ангиин ба бусад оронуудай ажалшадай аша туhые хододоо юунhээшье үлүүгээр hанадаг юм. Тиимэhээ тэдэ, хүгжэлтэ дэбжэлтын, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бээ даанхай байдалай түлөө үнэн зүб тэмсэл эрхилдэг бүхы хүнүүдтэй зэм зэмээ түшэлсэн, саашадаашье дабшаха байна. Манай партиин XVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, эдэ hайн hайхан үг зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө хубита оруулха бидэ хүсэлэнтэйбди. Эб найрамдал бэхижүүлхын, ядерна hандарал хосоролгын аюулые сарахын түлөө, буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэлдэ өөhэдынгөө бүхы хүсэ шадалые бидэ зорюулхабди. Бата бэхи холбоон, революционно түрүү ба эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэл ба хамтын ажал ябуулга хадаа империализмда эсэргүү, дэлхэй дээрэ социализмын, эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ манай саашанхи хамтын илалтануудай эшэ нүхэсэл болоно гэжэ бидэ харанабди.

Хүндэтэ гадаадын айлшад, үнэн зүрхэнэй нүхэд ёhоной амаршалга, ажал болон үдэр бүриингөө тэмсэлдэ саашадаа амжалта туйлаха хүсэлэнгүүдые танай партинуудта болон танай оронуудай арадуудта дамжуулхыетнай бидэ гүйнабди.

Хундага үргэхыемни намда зүбшөөгыт.

Дэлхэй дээрэ социализмын, эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгэй шэнэ илалтануудай түлөө!

Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлэй түлөө!

Хүндэтэ ханинар, таанадай элүүр энхын түлөө!

* * *

Альга ташалгаар, хани халуунаар уттагдаhан нүхэр Л. И. Брежнев гадаадын делегацинуудай зүгhөө үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Гусак! Хүндэтэ нүхэдүүд ба ханинар!

Аха дүү партиин съезд уласхоорондын удха шанартай ехэ үйлэ хэрэг болодог. Энэмнай манай ажалта коммунистнуудай хүдэлөөнэй ямар ехэ хүсэтэй боложе байhые гэршэлмөөр харуулна.

Аха дүү партинуудай хурал зүблөөнүүд дээрэхи уулзалганууд хадаа бидэндэ аша туhатай дүй дуршалгатай эшэ hанаа, зоригжуулхы ехэ нүлөөлэл олгодог, манай нэгэн хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ шэнэ хүсэ шадал олгожо, хүсэл эрмэлзэл түрүүлжэ байха юм. Энээнэй нэгэ гэршэ — гоё hайхан Прагада мэнэ hаяхан хүрэжэ түгэсхэhэн Чехословакиин Коммунис партиин XVI съезд мүн болоно.

Чехословакиин коммунистнуудай удамжалдар солото партиин съездэ хабаадаха арга боломжо бидэндэ олгоhон түлөө Чехословакиин Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдтэ үнэн зүрхэнэй баяр баяр хүргэжэ, энэ байгаа гадаадын делегацинуудай үмэнэhөө хүргэхэ дуран намда байна.

Бүхы бидэ бултадаа нийтэ шэнжэ мэдэрэлдэ абтанхай байгаабди гэжэ хэлээ hаам, андуурал болохогүй гэжэ би hананаб. Чехословакиин ажалшадай хүгжэлтэ дэбжэлтын замаар тэрэнине бата найдамтайгаар толгойлно, зохёохы марксизмын харгы зам дээрэ ороной урда ушардаг орёо шухала асуудалнуудые шиидхэлгэ үсэд нэтэрүүгээр бэдэрдэг, олодог байна гэжэ Чехословакиин Коммунис партиин үшөө дахин үнэншэмөөр харуулаа.

Чехословакиин газар дээрэ хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха талаар саашанхи хүдэлмэриин тодо hонор түсэб ЧССР-эй коммунистнууд болон бүхы ажалшадта съезд зохёон үгөө.

Нүхэдүүд, бидэндэ, коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай ехэ бүлын түлөөлэгшэдтэ, революционно-демократическа партинуудай болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэдтэл адли, үшөө нэгэ зүйл онсо удха шанартай байна бшуу.

Чехословакиин коммунистнуудай пролетарска, социалис интернационализмые үзэл сурталда хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байлга, Европодо болон бүхы түби дээрэ бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба адли тэгшэ эрхын түлөө, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй агуу ехэ хэрэгтэ өөрынгөө нэрэтэй түрэтэй хубита оруулжа байhан ушар ни намда зүбшөөгыт. Съездын хараалhан ерээдүйдэхи хараа түсэбүүдээ болото дээрэнь гүйсэд дүүрэн бэелүүлхыень аха дүү Чехословакиин бүхы коммунистнуудта болон ажалшадта бидэ хүсэнэбди.

Партиин хүтэлбэрилхы органуудай — КПЧ-гэй Центральна Комитедэй, тэрэнэй Президиумэй болон Секретариадай бүридэлдэ hунгагдаhан нүхэдые тэдээндэ үндэр этигэл найдабари үзүүлhэн ушараарнь хани халуунаар амаршалнабди. Нүхэр Густав Гусагай КПЧ-гэй ЦК-тай Генеральна секретариин үндэр дээдэ тушаалда дахинаа hунгагдаhан ушараарнь үнэн зүрхэнhөө бидэ бүгэдэнэй зүгhөө амаршалхадаа, тэрээндэ элүүр энхые, удаан наhа ба зохёохы ехэ ажал ябуулга хүсэхэдөө би үнэн зүрхэнhөө баяртай байнаб.

Хундага үргэхыетнай дурадханаб:

Чехословакиин Коммунис партиин болон аха дүү чехословак арадай шэнэ амжалтануудай түлөө!

Эб найрамдалай ба социализмын түлөө!

Эндэ байhан бүхы нүхэдэй элүүр энхын түлөө!

* * *

Нүхэд Г. Гусагай болон Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэнүүд айхабтар ехэ анхааралтайгаар шагнагдаhан, нэгэнтэ бэшэ үни удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар угтагдаhан байна.

Хани ёhоной уулзалга үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрөө.

МҮНӨӨДЭР—КОСМОНАВТИКЫН ҮДЭР

Ю. А. ГАГАРИНАЙ НИИДЭhЭЭР 20 ЖЭЛ ГҮЙСЭБЭ

20 жэлэй турша соо совет жолоодогдодог космонавтика Юрий Алексеевич Гагаринай Газарые тойрон дабшаhан домог сууhаа олон һарын турша соо үргэлжэлдэг замбуулинай экспедицинүүд хүрэтэрөө, нэгэ хүнэй hууритан «Востогhоо» 3.5 шахаhаа үлүү саг соо Газар шадарай замаар дабшажа ябаhан хоёрдохи үеын «Салют-6» гэжэ замбуулинай станци хүрэтэр айхабтар ехэ зам гаталаа. Имагтал үнгэрhэн арбадахи табан жэлдэ «Салют-5», «Салют-6» гэжэ замбуулинай хоёр станци, «Союз» гэжэ замбуулинай 21 онгосо, «Прогресс» гэдэг ашаанай автомат 12 онгосо ниидхүүлэгдэhэн байна. Удаан саг соо үргэлжэлhэн хэдэн экспедици хэгдээ. Леонид Попов болон Валерий Рюмин эгээл удаан — 185 сүүдхын туршада замбуулинай замаар аяншалhан байна. Мүн социалис оронуудай космонавтнуудай хабаадалгатай уласхоорондын долоон экспедици шэнжэлгэнүүдые хэбэ.

«Восток» болон «Восходуудые» ниидхүүлhэнэйнгээ hүүлээр удаан саг соо Газарые тойрон дабшаха станцинуудые байгуулгын асуудалнуудые шиидхэхэ гэhэн зорилго жолоодогдодог ниидэлгэнүүдэй программада табигдаа hэн. Энээнэй тула нэн түрүүн тусхай зорилготой жолоодогдодог аппарат хэрэгтэй байгаа. «Союз» хадаа нимэл аппарат байhан юм. Энэ онгосо замбуулинай аппарадуудые гараараа, автомат оньhон түхеэрэлгээр жолоодожо залгалдуулан холбохо, экипажнуудые замбуулинай станцинуудта абаашаха арга олгобо. «Союз» онгосын үндэhэ hуури дээрэ ехэ саг, мүнгэ зөөри гаргашалжа байнгүй, «Прогресс» гэжэ ашаанай автомат онгосо бүтээгдээ hэн. Тиин мүнөө бидэ замбуулинай станцинуудые таhалгаряагүйгөөр хэрэглэхэ аргатай болоно байнабди.

«Салют-6-най» залгалдан холбохо хоёр узелай ашаар гол экипажнууд автомат онгосонуудые, нэмэлтэ экспедицинүүдые угтан абаха аргатай болонхой. Ингэжэ станци шэнэ техникые туршан шалгаха өөрсэ янзын стенд болоо.

Удаан саг соо үргэлжэлhэн экспедицинүүдэй экипажнуудай хэhэн үргэн ехэ туршалгануудай, адаглалгануудай ашаар совет эрдэмтэд хэдэн шэглэл тодорхойлhон байна. Мүнөө эдэнь имагтал теоретическэ бэшэ, харин арадай ажахын элдэб hалбаринуудта бодото удха шанартай юм.

Замбуулинай дайдаhаа фото-зурагуудые буулгалга ехэ удха шанартай, ашатай туhатай байна. Эдэнэй ашаар нефть болон газай баялигуудай хэбтэшэнүүд нээгдэжэ, мүнөө ашаглагдажа байнхай. Океан далайнуудые шэнжэлгэдэ космонавтикын үүргэ угаа ехэ. Заганад нүрэг hүрэгөөрөө нишээ тиишээ ходо ходо нүүжэ ябадаг. Замбуулинай дайдаhаа хэгдэhэн адаглалганууд эдэнэй замыень тодорхойлжо, үhанай баян хэшэгые олзоборлхо арга олгодог юм. «Салют-6-най» экипажнууд загаhашадта ехэ туhа хүргэдэг. Тусхайлбал, мэргэжэлтэдэй сэтгэлтын ёhоор, гурбадахи гол экспедициин хүдэлмэри арадай ажахын энэ hалбарида 14 миллион түхэригэй экономическа ашаг үгөө hэн. Зүгөөр дүрбэдэхи экспедициень хүдэлмэриин ашаг үрэ тэрээнhээ гурба шахуу дахин үлүү ехэ байгаа.

Замбуулинай дайдада экипажнуудай али бүхы хүдэлмэри хэжэ шадаха байлыень ажабайдал харуулаа. Тиимэhээ олонхи эрдэмтэд болон мэргэжэлтэд программануудые түсэблэхэдөө, станци дээрэ хүнэй дүүргэдэг үүргые үргэдхэхэ шухала гэжэ мэдүүлнэ. Гэхэтэй хамта, жолоодон хүтэлбэрилгын зарим хүдэлмэрине автомат оньhоор хангахада болохо, хангахашье ёhотой байна. Зохёохы ёhоор хүдэлмэрилхыень тула космонавтнуудта сүлөө сагыень ехэдхэхэ хэрэгтэй. Автомат болон тоолон тодорхойлолгын техникын хүгжөөгдэхэтэй хамта, бидэ эдэ бүгэдые бэелүүлхэбди.

«Салют-6» дээрэ 50 гаран түхэлэй аппаратура тодхогдонхой. Эдэнэй шэгнүүр 1,5 тонноhоо үлүү юм. Экипажнуудай шэнжэлэлгын арга боломжонуудые эдэ бүгэдэ нилээд үргэдхэнэ. Жэшээнь, станци дээрэ тодхогдоhон «Сплав», «Кристалл», «Испаритель», «Лотос» гэжэ түхеэрэлгэнүүд дээрэ технологическа туршалганууд үргэнөөр хэгдэнэ. Дэгдэн хөөрэлгэ технологуудаи урда туйлай ехэ арга боломжонуудые нээнэ гэжэ үнгэргэгдэhэн туршалганууд элирхэйлэн харуулба. Эндэ абтаhан полупроводниково кристаллнууд, оптическа шэл, элдэб металлнуудай холисо газар дээрэ үйлэдбэрилэгдэhэн зүйлнүүдhээ үлүү hайн байна. Эдэ үнэтэ зүйлнүүдые багаханааршье үйлэдбэрилгэ промышленностиин элдэб hалбаринуудта ехэ нүлөө үзүүлнэ. Ойрын ерээдүйдэ замбуулинай индустриин мүндэлэн байгуулагдалгын гэршэ болохо байhанда найдалтай.

Шэнжэлгэнүүдэй оройдоол хоёр шэглэлдэ тогтожо хэлэбэб. Бодото дээрээ нилээд үргэн ехэ юм ааб даа. Астрофизическэ, медико-биологическа ба бусад олон туршалганууд эдэнэй дунда ороно. Замбуулинай станцинуудай экипажнууд мүнөөдөө үсөөхэн юм. Тиимэhээ космонавт бүхэн али бүхы талаар мэргэжэл шадабаритай байха ёhотой. Космонавтнуудые hурган бэлдэлгэдэ анхаралаа улам ехээр хандуулха хэрэгтэй байhаниинь энээниие ойлгосотой болоно бшуу.

«Интеркосмос» гэжэ программые бэлдэлгэдэ, бэелүүлгэдэ хабаадалсажа байhан аха дүү социалис оронуудай эрдэмтэд замбуулинай станцинуудые хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулна. Совет космонавтнуудтай хамта эдэ оронуудай космонавтнууд «Интеркосмосто» хабаадагшадай зохёон бүтээhэн научна аппаратурые хэрэглэнэ. Имэ шэнжэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүд бүхы оронуудай аша туhада табигдана.

Һүүлэй үедэ замби түбидэ хэгдэhэн заhабарилга онсо удха шанартай болоjо байнхай. Газар дээрэ нэгэшье машина олон hара, жэлэй турша соо заhабаригүйгөөр таhалгаряагүй хүдэлдэггүй гээшэ. Һэргылэн заhабарилха, детальнуудыень hэлгэхэ хэрэгтэй. Замбуулинай техникын заhабарилгагүйгөөр хүдэлхэ аргагүй байhаниинь хэндэшье мэдээжэ. Зүгөөр замбуулин соо энээниие хэхэ гээшэ hураггүй хүндэ. Һайн бэлэдхэлтэй экипаж энэ хэрэгые haадгүй бэелүүлдэг байна. Космонавтнуудай hэргылэмжын, заhабарилгын хүдэлмэри хэhэнэй ашаар «Салют-6» станци имэ удаан саг соо амжалтатайгаар хэрэглэгдэжэ байна гээд найдамтайгаар хэлэжэ болоно. Тусхайлбал, энэ талаар Владимир Ляхов Валерий Рюмин хоёрой хүдэлмэрине онсолон дурдалтай. Тэдэ станциин нэгэдэмэл двигателиин түхеэрэлтые заhабарилжа, радиотелескопой мантан томо антенные — гурбан дабхар гэрэй шэнээн — станциhаа амяарлуулhан байна. Энэ ажал замбуулинда хэгдээ. Таhалганууд соонь таарамжатай зохид байдал байгуулха гээшэ ехэ удхатай. Космонавтнууд Леонид Кизим, Олег Макаров, Геннадий Стрекалов гэгшэд энэ хүдэлмэри бэелүүлhэн байна.

«Салют» станцинууд хэдэн шэглэлээр нарижуулагдана. Эдэнине ашаглалгын, шэнжэлгын арга боломжонууд үргэдхэгдэнэ, космонавтнуудай ажабайдалай ба хүдэлмэриин эрхэ байдал hайжаруулагдана. 10—20, мүн тэрээнhээшье олон хүнhөө бүридэдэг экипажнуудтай замбуулинай станцинуудай проектнүүдые бэелүүлхэ аргатай болонхойбди. Гэбэшье имэ ехэ станцинуудай экономическа ба эрдэм, техникын аша туhа мүнөөдөө үшөөл бага, харин «Салютнуудай» арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдээгүй байhаар.

КПСС-эй XXVI съезд захагүй замбуулиниие шэнжэлгэдэ хабаадажа байhан бүхы коллективүүдэй урда бүри ехэ зорилгонуудые табяа. Ойрын жэлнүүдтэ эрдэм наука болон экономикые хүгжөөхын тула, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын тула замбуулинай дайдые шэнжэлхэ хэрэгтэ, тэрэнэй арга боломжонуудые ашаглалгада шэнэ амжалтануудай туйлагдаха байhандань гүнзэгыгөөр этигэнэбди.

Владимир ШАТАЛОВ,
авиациин генерал-лейтенант, СССР-эй лётчик-космонавт, совет космонавтнуудые бэлдэлгын хүтэлбэрилэгшэ, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой.

Юртэмсын баатарта—магтаал

Эльбэ жэльбын
Эди ехэтэ шэди гэдэг,
Элдэб эсын
Элэг үгэдэ этигэдэг,
Барга hанал
Баримталан яаш
табихагүй,
Бүгшэм бүтүү
Бандал огто бусахагүй.
Тэнгэриин дууhаа
Тодхор хүлеэжэ байhан,
Мухар hүзэгэй
Мананда төөрин байhан
Түмэн зоной
Тэрэ үеын зоболон,
Тэмсэл соогуур
Тэлэрэн ургаhан бодол.
Түүхын шарайда
Түрүү үзэл hунгаhан,
Арад зоной
Аласай хүсэл хангаhан
Эхэ оронойм
Эршэтэ хүсэн hайхан!
Энхэ тайбанай
Эгэшэг дуунууд hайхан!
Үлзы заната
Үлгы болоhон Дэлхэйhээ
Табсанта онгосо
Тэнгэри доhолгон дэгдэнэ.
Тэнсэлгүй хүсэн
Тэндэ тэртэдэн
бушаганаад,
Түрэл Газарай
Татаса таhалан дэгдэнэ.
Мянга түмэн
Морин-эрдэниин хүсэн,
Мүнгэлиг годли
Мүшэндэ харбаhан
хүбшэргэй.
Гүн ухаата
Хүн гарбалтын хүсэл
Мүнхэ найхан
Мүнөөнэй замаар
хүгжэнхэй.
Хэмэл одоной
Ханхинаа hонор дохёо
соо
Хүнэй жабхалан
Хэтын hүлдэ тодороо
hэн.
Юртэмсын баатар
Юрий Гагаринай захяа
соо
Шэнэ сагай
Шанар шэнжэ элирээ hэн.

Владимир НАМСАРАЕВ.

Һаяхана К. Э. Циолковскиин нютаг Калуга хотодо ракетнэ ба замбуулинай техникын түүхэдэ зорюулагдаhан симпозиум болоjо үнгэрбэ. Симпозиумда хабаадагшад К. Э. Циолковскиин гэр-музейдэ орожо гараhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Агууехэ эрдэмтын аша хүбүүн А. Костин космонавтнуудые үбгэ эсэгынгээ кабинедтэй танилсуулжа байна. Зүүн гарhаа —Г. Иванов (НРБ), доктор М. Суботич (ПНР), В. Ремек (ЧССР), М. Гермашевский (ПНР).
ТАСС-ай фотохронико.

„САЛЮТ-6" ТУХАЙ ТОБШОХОНООР

«Салют-6» хадаа замбуулинай хоёрдохи үеын станци болоно. 1977 оной сентябриин 29-дэ замбуулинай замда табигдаа hэн. Тэрэ 19 тонно шэгнүүртэй, утань — 15 метр, байрын таhалгануудайнь хэмжээн — 100 кубическа метр.

Станци хадаа «Союз» гэжэ транспортна ба «Прогресс» гэдэг ашаанай онгосонуудай залгалдадаг замбуулинай комплексын шухала хубинь болоно. «Салют-6» хадаа замбуулинай ондоо онгосотой залгалдан холбогдоходоо, 32 тонно болодог, утань 30 метртэ хүрэдэг. «Салют-6» гэжэ замбуулинай онгосо дээрэ эрдэм шэнжэлгын ондо ондоо нэрэтэй 50 гаран түхеэрэлгэ бии, тэдэнь дүн хамтадаа хоёр тонно болодог юм.

БСТ-1М гэжэ субмиллиметрэй ехэ телескоп хадаа эрдэм шэнжэлгын эгээл томо прибор гээшэ. Тэрэнэй эгээн шухала толи гэрэлэй диаметрынь 1,5 метр болодог. Тус станциин ашаглагдажа байhан үедэ тэрээн дээрэ «Елена» гэжэ гамма-телескоп ба 10 метр диаметртэй антеннэтэй дэлхэй дээрэхи эгээл томо КРТ-10 түхэлэй радиотелескоп абаашагдаhан байна. Космонавтнууд байгаалиие шэнжэлхэ элдэб аппаратураар зэбсэгжэгдэнхэй.

Космонавтнууд Юрий Романенко Георгий Гречко хоёр «Союз-26» гэжэ замбуулинай онгосоор 1977 оной декабриин 11-дэ «Салют-6» гэжэ станци дээрэ буугаа hэн. Экспедици бүхыдөө замбуулинай замаар 96 хоног соо ниидээ. Хэхэ, бүтээхэ даабаринуудай тоодо скафандраараа газаашаа гаража, онгосонуудай залгалдаhыень шалгаха, шэнэ скафандрые туршаха гэhэн зорилготой hэн. Тус хүдэлмэри 1 час 20 минута соо үргэлжэлээ юм.

1978 оной январиин 11-дэ космонавтнууд Владимир Джанибеков ба Олег Макаров гэгшэд замбуулинай хоёрдохи онгосоор станцида залгалдаhан байна. Энэ хадаа замбуулинай түүхэдэ эгээл түрүүшынхеэ болоhон ушар юм.

1978 оной январиин 20-до «Прогресс» гэжэ замбуулинай ашаанай онгосо эгээл түрүүшынхеэ табигдаад (ашаанинь 2,3 тонно болоно), хоёр хоноходо, станцитай залгалдаhан байгаа. Саашадаа «Салют-6»-да имэ түхэлэй үшөө 11 онгосо эльгээгдээ hэн.

1978 оной мартын 2-то «Союз-28» гэжэ замбуулинай уласхоорондын экипаж эгээл түрүүшынхеэ ниидхүүлэгдээ hэн. Тэрэнэй экипаж космонавтнууд Алексей Губарев ба Владимир Ремек (Чехословаки) болоно.

Романенко—Гречкын экипаж ниидэлгээ мартын 16-да дүүргэбэ. Тингэжэ замбуулинай дайдада эгээл удаан саг соо ниидэhэн американ астронавтнуудай туйлалта дабагдаhан байгаа.

1978 оной июниин 15-да «Союз-29» табигдаба. Космонавтнуудынь Владимир Ковалёнок ба Александр Иванченков мүн. Тус экспедици 140 хоногто ниидээ.

1978 оной июниин 27-до уласхоорондын хоёрдохи экспедици эльгээгдэбэ. Космонавтнууд — Пётр Климук ба Мирослав Гермашевский (Польшо). Ниидэлгэнь июлиин 5-да дүүрээ hэн.

Июлиин 29-дэ Ковалёнок Иванченков хоёр онгосоhоо замбуулинда гараад, 2 час 05 минута соо хүдэлбэ. Станциин газаа ханаhаа эрдэм-шэнжэлгэдэ хэрэгтэй бодосууд абтаа. Мүн скафандрые хоёрдохёо шалгаа.

1978 оной августын 26-да «Союз-31» табигдаба. Космонавтнууд Валерий Быковский ба Зигмунд Йен (ГДР) ниидээ. Уласхоорондын гурбадахи экипажай ниидэлгэ hайнаар дүүрээ hэн.

1979 оной февралиин 25-да «Союз-32» гэжэ ээлжээтэ экипаж ниидэбэ. Космонавтнуудынь Владимир Ляхов ба Валерий Рюмин байгаа. Тэдэ 175 хоногто ниидэhэн байха юм.

Апрелиин 10-да «Союз-33» гэжэ замбуулинай онгосоор Николай Рукавишников, Георгий Иванов (Болгари) гэгшэд ниидэжэ, хоёр хоноод бусаhан юм.

1979 оной июлиин 18-да Ляхов Рюмин хоёр станци дээрэ КРТ-10 гэжэ радиотелескоп тодхоhон байна. Энэ хүдэлмэреэ дүүргээд, августын 16-да онгосоhоо замбуулинда гаража, станцида шагтагалагдаhан антенные 1 час 23 минутын турша соо амяарлан hэлгээгээ hэн.

1979 оной декабриин 19-дэ «Союз Т» гэжэ космонавтнуудгүй түрүүшын онгосо табигдаад, комплексын бүридэлдэ орожо, 1980 оной мартын 24 болотор туршалга гараа.

1980 оной апрелиин 9-дэ Леонид Попов, Валерий Рюмин «Союз-35» гэжэ онгосоор замбуулинай дайдаар ниидэжэ, 185 хоногто туршалга хээ.

Майн 26-да космонавтнууд Валерий Кубасов ба Берталан Фаркаш (Венгри) гэгшэд уласхоорондын табадахи экспедицидэ оробо.

Июниин 6-да «Союз Т-2» гэжэ замбуулинай онгосоор Юрий Малышев Владимир Аксёнов хоёр станци худар ороо hэн. Тус онгосын жолоодогдодог вариантые туршаhан байна. Июниин 9-дэ туршагшад Газартаа бусаба.

Июлиин 23-да Виктор Горбатко ба Фам Туанай (Вьетнам) хабаадалгатайгаар уласхоорондын ээлжээтэ экспедици табигдаа hэн. Харин сентябриин 18-да «Союз-38» гэжэ замбуулинай онгосоор Юрий Романенко, Арнальдо Тамайо космонавтнуудтай совет-кубын экипаж ниидэбэ.

1980 оной октябриин 11-дэ Попов Рюмин хоёр Газартаа бусаа бэлэй.

1980 оной ноябриин 27-до «Союз Т-3» гэжэ онгосо ниидхүүлэгдээ. Космонавтнуудынь Леонид Кизим, Олег Макаров ба Геннадий Стрекалов гэгшэд hэн. Ингэжэ «Союз Т» онгосын гурбан хүнэй hууритай вариант туршагдаба. Экипаж декабриин 19-дэ Газартаа бусаа.

1981 оной мартын 12-то «Союз Т-4» гэжэ замбуулинай онгосо табигдаа. Тэрэниие Владимир Ковалёнок, Виктор Савиных гэгшэдэй экипаж жолоодоно. Энэ онгосо «Салют-6» — «Прогресс-12» гэжэ замбуулинай комплекстой үглөөдэрынь залгалдаа hэн.

1981 оной мартын 23-да космонавтнууд Владимир Джанибеков, Жугдэрдэмидийн Гуррагча (МНР) гэгшэд «Союз-39» онгосоор ниидэжэ, «Салют-6» — «Союз Т-4» комплекстой холболдожо, долоон хоног соо хүдэлхэдөө, ехэ программа бэелүүлээд, бусажа ерэбэ.

(АПН).

МОСКВА. Эдэ үдэрнүүдтэ СССР-эй Арадай ажахын амжалтануудай выставкын «Космос» гэжэ павильон соо ороhон. Энэнь ойлгосотой, юуб гэхэдэ, ганса манай орон дотор бэшэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ анха түрүүн хүн замбуулинда дэгдэн гараhаар хорин жэлэй ой тэмдэглэгдэжэ байна бшуу. 1961 оной апрелиин 12-то манай ороной эрхэтэн, коммунист Юрий Гагарин замбуулинай түрүү дабшан ороhон намтартайл.

«Космос» гэжэ павильон соо ороhон совет хүнүүд болон харин оронуудай айлшад «Восток» гэжэ замбуулинай онгосын македтэй, түрүүшын космонавтын скафандртай, бусад экспонадуудтай танилсаха байна. Мүн эндэ түрүүшын «Луноход», «Луна-24» гэжэ станциин ниидхүүлэгдээд бусаагдадаг аппарат, бусад оньhон түхеэрэлгэнүүд олоной үзэмжэдэ табигданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Космос» гэжэ павильон соо.

МҮНӨӨДЭР — АГААРҺАА ДОБТОЛГОҺОО ОРОНОО ХАМГААЛХА СЭРЭГҮҮДЭЙ ҮДЭР

НАЙДАМТАЙ ХАРУУЛ

Хоорондоо нягта харилсаа холбоотой хоёр харaa шэглэлдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хэрэглэхэбди гэжэ совет коммунистнууд өөһэдынгөө дээдын хуралдаан дээрэ мэдүүлһэн байха юм. Нэгэниинь — коммунис байгуулалта, нүгөөдэнь — эб найрамдал бэхижүүлгэ. СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгүүд, бүхы совет арадтаал адли, түрэл Коммунис партиингаа дотоодын ба гадаадын политикые нэгэн һаналтайгаар һайшаажа, совет хүнүүдэй амгалан ажалые, социализмын түйлалтануудые, мүн дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые бата найдамтайгаар хамгаална, «...оронноймнай аюулгүй байдалай аша туһын хэрэгүүдые, эб найрамдал хамгаалха хэрэгэй гарахада, ээрхэг түримхэй ябуулгын хохидолдо туһаламжа хүргэхэ ушарай гарахада, совет сэрэгшэ дэлхэйн хүн зоной нюдэн дээрэ ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабан гарахаар бэлэн эрэлхэг зоригтой патриот, интернационалист болодог гээшэ», — гэжэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Л. И. Брежнев хэлэһэн байна.

Агаарһаа добтолгоһоо хамгаалгын сэрэгүүд СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы зэргын жагсаалда алхамаа жэгдэ таталсан ябана. Тэдэнэй заншалта һайндэр — ПВО-гой сэрэгүүдэй үдэр апрелиин 12-то тэмдэглэгдэнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын үнгэрһэн дайнда энэ түрэлэй сэрэгүүдэй шэн габьяае алдаршуулан, амгалан тайбан сагай үедэ гүрэн түрын удха шанартай онсо шухала зорилгонуудые дүүргэһэнэй түлөө энэ һайндэр тогтоогдоһон байна. Агаарһаа добтолгоһоо хамгаалгын сэрэгүүдые совет тэнгэриин „харуулшад гэжэ нэрлэдэг болонхой. Мүнөө, амгалан сагай үедэ, тэдэнэр харюусалга ехэтэй зорилго — Эхэ оронойнгоо агаарай хилэнүүдые хамгаалха дайшалхы харуулай алба саг үргэлжэ дүүргэнэ.

Империализмын ээрхэг түримхэй хүсэнүүдэй, нэн түрүүн США ба НАТО-гай, тэдэнэй — хитад туһамаршадай ээрхэг түримхэй ябуулганууднаа уласхоорондын байдалай эрид шахардуу шанга боложо байһаниие ПВО-гой сэрэгүүд хараада абан, шэнэ дайнай, мүн Советскэ Союзда ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудта гэнтэ добтолгын бодото аюулые тодорхойгоор ойлгожо байдаг. Империалистнууд дайн сэрэгтэ бэлдэхэ зуураа, агаарһаа добтолгын хэрэгсэлнүүдые олошоруулгада онсо анхарал хандуулна. СССР ба социалис бусад гүрэнүүдтэ эсэргүү «ядерна хизаарлагдаһан дайн», «түрүүшын ядерна добтолго» гэхэ мэтын элдэб сэрэгэй-политическэ хараа түсэбүүдые зохёоно. Ушар иимэһээ агаарһаа добтолгоһоо хамгаалгада дайшалхы бэлэн байха эрилтэ саг үргэлжэ дээшэлнэ.

Хүгжэлтэ ехэтэй капиталис оронуудай агаарһаа добтолко хэрэгсэлнүүдэй арга боломжонуудые хараада абан, һүүлэй арбан жэлэй туршада Советскэ Союзда ПВО-до шухала хэрэгтэй шэнэ хэрэгсэлнүүдые зохёон бүтээхэ, тэрэнэй бүхы системые шэнэдхэн һайжаруулха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаһан байна. Элдэб үндэртэ, ямаршье һалхи шуурганайда агаарһаа добтолго хэһэн дайсаниие дары түргэн элирүүлжэ, харууһалан хамгаалжа байһан объектһээ холын зайда тэрэниие үгы хэхэ талаар урдаа табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэдэ хэрэгтэй бүхы хэрэгсэлнүүдээр ПВО-гой сэрэгшэд мүнөө гүйсэд хангагданхай.

Агаарһаа добтолгоһоо хамгаалгын сэрэгэй буудалгын гол хүсэн гэхэдэ, зенитно-ракетнэ сэрэгүүд болоно. Энэ түрэлэй сэрэгүүд огторгойн удамай алишье зүгтэ, ямаршье үндэртэ, хэдышье түргөөр ниидэн ерэжэ ябаһан дайсаниие онсо мэргэнээр усадхаха дүүрэн арга боломжотой. Оронноймнай энэ сэрэгэй истребительнэ авиаци шухала үүргэ дүүргэнэ. Имагтал энэ авиаци агаараар ерэжэ ябаһан дайсаниие хамгаалжа байһан объектдээ дүтэ табингүй үгы хэхэ арга боломжотой юм. ПВО-гой сэрэг радиоэлектронно орёо нарин аппаратураар, хүтэлбэриин автомат системээр, хэлхээ холбоо түргөөр байгуулдаг хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагданхай.

Гэбэшье, гансахан техникэ, буу зэбсэгүүдээр Арми болон Флодой хүсэ шадалай тодорхойлогдодоггүй байһан мэдээжэ. Эсэсэй эсэстэ дайшалхы техникые гартаа барижа байһан имагтал хүнүүд лэ шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг байна. Мүнөө үеын совет тэнгэриие хамгаалагшад — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадагшадай хүбүүд, ашанар болоно. Тэдэнэр ПВО-гой сэрэгүүдэй дайшалхы алдар солые, ёһо заншалые нягта наринаар сахин абажа ябана. Фронтовигуудай баатаршалганууд мүнөөнэй солдат болон офицернүүдтэ үнэн сэхээр алба хэлгын үльгэр жэшээ боложо үгэнэ. Һанаад үзэел: фашис Германи Советүүдэй орондо добтолходоо агаарай хүсэ хэды ехээр хэрэглээшье һаа, түмэр замаймнай транспортдо, уһан замда, фронтые техникээр, буу зэбсэгүүдээр, эдеэ хоолоор хангалгада һаад тохёолдуулжа шадаагүй һэн. Оронноймнай политико-захиргаанай, экономическа түбүүдэй таһалгаряагүй хүдэлхэ арга боломжо ПВО-гой хүсөөр хангагдаһан байха юм. Москвае агаарһаа добтолгоһоо хамгаалгын эрхим һайнаар эмхидхэгдэһэнэй ашаар оронноймнай ниислэлдэ һандарал, хохидол ушаруулагдаагүй бэлэй. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Москвагайхидал адли агаарай хамгаалгатай капиталис нэгэшье гүрэнэй ниислэл байгаагүй гэжэ тэмдэглэхэдэ болоно.

Мүнөө, амгалан сагайшье үедэ, совет сэрэгшэд дайнай үеынхидэл адляар дайшалхы шадабари мэргэжэлээ улам дээшэлүүлнэ. ПВО-гой сэрэгэй частьнуудта дайшалхы һуралсал эршэтэйгээр ябуулагдана, орёо нарин техникэ шудалагдана, сэрэгэй журам, эмхи гүрим улам нягта наринаар сахигдана. Бүхы сэрэгүүдынь марксистско-ленинскэ үзэл бодолоор, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байхаар хүмүүжүүлэгдэнэ.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Л. И. Брежневэй онсолон тэмдэглэһэнэй ёһоор, техническэ талаар эрхим һайн хангалга, сэрэгшэдэй эрхим дээдэ шадабари, эгэршэгүй шэн зориг — эдэ бүгэдэ Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы арга боломжо мүн болоно.

Өөрынгөө обороные саг үргэлжэ бэхижүүлхэ зуураа, Советскэ Союз эб найрамдалта политикадаа үнэн сэхэ байһан зандаа. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ табигдаһан тэрэнэй амгалан тайбан эдэбхи үүсхэлнүүд олон ондоо асуудалнуудһаа бүридэнэ. Тэдэ асуудалнуудынь ракетно-ядерна буу зэбсэгүүдтэ, юрыншье зэбсэгүүдтэ, газараар дабшадаг сэрэгүүдтэ, мүн далайн ба агаарайшье хүсэнүүдтэ хабаатай. Мүнөө США-гай, НАТО-гай талаар тэрэнэй союзнигуудай үгэеэ хэлэхэ ээлжээн ерэнхэй.

Картерай захиргаанай байха үедэ стратегическэ добтолгын буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга хизаарлаха тухай Договорой (ОСВ-2) хүсэндөө оролгые эсэслэн баталалга хойшолуулагдаа һэн. Мүнөөшье Сагаан байшан энэ асуудалаар хараа бодолоо хубилгаагүй байһаар.

Социализмые хамгаалга — интернациональна хэрэг. СССР-эй бүхы Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэл адли, ПВО-гой сэрэгшэд социалис гүрэнүүдэй арминуудай сэрэгшэдгэй хамта империалистнуудай харата ябуулганаудай хойноһоо хёрхоор ажаглан харана, ээрхэг түримхэйшүүлдэ сохилто үгэхөөр хэзээдэ бэлэн.

Н. МОСКВИТЕЛЕВ,
авиациин генерал-полковник.
(АПН).

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ҺУРГАН ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭД

Улаан-Үдын почтамтын коллективтэ хүдэлдэг операторнуудай, телеграфистнууд ба почтальонуудай олонхинь гэхэ гү, али 60 процентнь 25 наһа гүйсөөдүй залуушуул юм. Мэргэжэлээ гүйсэд шудалаагүй, богонихон хугасаада хүдэлжэ байһан хүдэлмэрилэгшэд заримдаа ажалай журам хазагайруулдаг, хүдэлмэрээрээ үшөөл бодотоор һонирходоггүй байдаг. Эгээл тиимэһээ эдэниие һурган хүмүүжүүлхэ, даалгагдаһан хэрэгтээ нарин нягтаар хандажа һургаха, дурлуулха, улмһаа залиинь бадаразха гээшэ шухала зорилго болоно.

Эндэ гол үүргэ һурган хүмүүжүүлэгшэд бэелүүлдэг.

Зариман тухайнь тобшо тэдыгээр хөөрэлтэй. Наһанайнгаа ехэнхи хубиие — 40 жэлые почтын хүдэлмэрилэгшын ажалда зорюулһан С. Ф. Орешкова мэргэжэлэйнгээ «нюусые» олон лэ хүнүүдтэ нюулта нөөлтэгүй дамжуулһан байха юм. Бэшэг ба бандерольнуудые илгадаг участогай начальник В. М. Син-лин тухай магтаалай үгэнүүдые хэлэмээр. Ажалайнгаа намтарые эхилэгшэд хэзээдээшье налгай даруухан, һайн һайхан абари зантай Вера Михайловнада заатагүй баяр баясхаланиие хүргэдэг. Участогай бригадирнуудаар томилогдоһон В. Савельева, Л. Афанасьева гэгшэд харюусалгаяа дууһан мэдэржэ, коллективүүдээ хүтэлбэрилхэ онол аргануудые бэдэрдэг гээшэ. Наһанайнгаа амаралтада гараһан Н. И. Русиновагай һур[…] мэргэжэлтэд мүнөө хүр[…]рилхы тушаалнуудта д[…] лэгдэнхэй. Тодорхойлбол Юдина страховой уч[…] начальнигаар, С. Рыжикова Эрдынеева гэгшэд түс у[…]гай бригадирнуудаар хүд[…] Почтамтын хэлхээ холбо[…] 34-дэхи отделениин н[…]нигай орлогшо А. М. А[…]ногенова I ба II классай […] гэжэлтэй арба гаран н[…]фистые һурган хүмүүжү[…]хэй.

Б. СОТН[…]
главпочтамтын опер[…]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. М. […]лии залуу хүдэлмэрилэгш[…]рима Цыдыповада […] заабари үгэжэ байна.

М. СУТУРИНАЙ ф[…]

ҮРГЭН ХАРГЫН БЭЛШЭРТЭ

Баргажанай-Адагай дунда һургуулиие мүнөө жэлдэ 90 һурагша дүүргэхэ юм. Тэдэнэй олонхинь арбан жэлэй туршада эрхим һайнаар һуралсаа. Жэшээлхэдэ, О. Стрельченко, Л. Буянтуева, Н. Башарова, В. Лебедев, бусадшье бүри эхин классуудһаа хэшээлнүүдтээ оролдосотой һайнаар хандадаг юм. Гэхэһээ гадуур А. Калашников, А. Нижевин, Л. Буянтуева гэгшэд ниитын ажабайдалда эдэбхитэй хабаадалсадаг комсомолшууд мүн.

Эдэнэрнай һургуулияа дүүргээд, ямар мэргэжэл шэлэхэб? Энэ асуудалда урид шалан батаар харюусахань бэрхэтэйшэг. Гэбэшье бэеэ һаанги ажабайдалдаа ямар бэлэдхэлтэйгээр гарахань тээшэб гэһэн асуудалда харюусамаар. Нэгэдэхеэр, эдэнэрнай ажал хүдэлмэриин амта танинхай, өөһэдөө бүхэли спортивна комплекс бариһан, һургуулиингаа дэргэдэхи гараж заһабарилһан, нааданай талмайнуудые гүхеэрһэн байна. Ажахынуудта туһаламжа үзүүлдэг. Хоёрдохёор, уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэд олон. Һурагшад Л. Подкаменев, Э. Чернецкий, Л. Михалёва гэгшэд гоё һайхан дуу, хатараараа нютагайнгаа хүн зониие баясуулжа эхилһээр үнинэй. «Бригантина» гэһэн спортивна клубэй хүдэлмэридэ олонхид эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, түс һургуули дүүргэхээр бэеэ зэһэгшэд ерээдүйдэ бүхы хүсэ шадалаа ниитэ олоной аша туһада зорюулхаар шиидэнхэй.

Н. ТОРОМОВ,
Баргажанай район.

МОДОШОД БЭЛИГЭЭ ХАРУУЛНА

Итанцын леспромхозой хүдэлмэрилэгшэд, эндэ һургуулиин багшанар хүсэеэ нэгэдүүлжэ, уран һайханай коллектив байгуулһан юм.

Дуу, хатарнуудые гүйсэдхэдэг эдэбхитэйшүүл һая Нестерово тосхон айлшалба. Хүдэлмэрилэгшэд Н. Буцугинай, М. Шалинагай хонгёо хоолойгоор «ород арадай дуунуудые дуулахадань, харагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Һургуулида хари хэлэ заадаг багша Л. Кирикова хатарта дуратай, эмхидхэлэй анханай ульһа шадабаритай юм. Тиимэһээл тэрэ хатарай бүлэгые хүтэлбэрилхэдөө, ёһотойл бэлиг шадабаритай байһанаа элирхэйлээ. Тиихэдэ И. Колмакова, В. Фалилеева, Г. Гончарова, Л. Нероднова гэгшэдэй үянгата дуунуудые гүйсэдхэхэдэ, сэдьхэлдэ һайн һайхан мэдэрэл түрэдэг юм.

Н. ТЕСЛЕНКО.
Прибайкалиин район.

СЭЛГЕЭ СЭЛЭНГЭЭР

Һаяхан Хэжэнгын «Ургы» гэжэ арадай хоор Сэлэнгын районоор айлшалан ябажа ерээ. Тэрэмнай республика соогоо мэдээжэ болоһон уран һайханай коллективүүдэй нэгэн юм. Энэ коллектив 1958 ондо байгуулагдажа, Москвада болоһон литература болон искусствын хоёрдохи декадада хабаадалсаһан юм. Харин 1962 ондо «арадай» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө.

...Хонгёо дуугаа дууланхай, хүхюу зугаа хэлсэнхэй, хоорто хабаадагшад хоёр автобусто һуужа, сэлгеэ уужам Сэлэнгын дардам харгыгаар гүйлгэлдэжэ мэдэбэ. Харгыдаа хэды эсээшье һаа, һуужа амарангүй, эгээл түрүүшынгээ концертые Жаргалантын ажалшадта харуулба.

Сэлэнгын уран һайханай харалгада хабаадагшад концертын урда тээ айлшадтаа сагаан эдеэ хадаг дээрэ барижа, угтамжын һайхан дуу дуулаһан байна.

Буряадай мэдээжэ поэтесса Ц. Дондогойн «Парти тухай» гэһэн шүлэгөөр «Ургын» концерт эхилээ. Д. Жалсараевай үгэ дээрэ А. Фляркөвскиин бэшэһэн «Парти», мүн Оширма, Бато Баяртуевуудай «Хэжэнгэм һанагдаа», буряад арадай «Алтан гургалдай», К. Раднаевай хүхюутэй «Эдир [illegible] байна. Залуу хормейстер Жаргал Галданова хоорые амжалтатай һайнаар хүтэлбэрилөө. Хоорой ветеран, Бүхэроссин уран һайханай коллективүүдэй фестивалиин лауреат В. Асалханова «Партиин уряалаар» гэжэ өөрынгөө зохёоһон дууе Сэлэнгын ажалшадта бэлэг болгон бариба. […]хэдэ Буряадай АССР-эй […]лой габьяата хүдэлмэр[…]шэд П. Ц. Доржиева, К[…] Николаева гэгшэд конц[…] эдэбхитэйгээр хабаад[…]

«Ургынхид» гансашье […] бэшэ, харин гоё һайхан […]тар гүйсэдхэһэн, шуяг[…] уншаһан байна. Эндэ […]нүүдэй харуулһан мон[…] хатар сэлэнгынхидэй ү[…] сэгнэлтэдэ хүртэбэ. Мүн […] ёгто румын хатарые […]шад халуунаар угтаа.

Хоорто хабаадагшад […] тоото концертнүүдые Но[…]ной, Үдэнгын, Ташарай, Ц[…]дамай хүн зондо харуу[…] Тиихэдэ түгэсхэлэйнгөө […]цертые Сэлэн-Дүүмын […]шадта харуулһан байна. Хаанашье ябахадаа, «Ург[…]хид» халуунаар угтагд[…] Хүндэлэлэй грамотануу[…] бэлэгүүдээр шагнагдаһан […]на.

«Ургынхид» гансашье […]цертнүүдые табяа бэшэ, […]рин Сэлэнгын районой […]хэтэ газарнуудтай таниц[…] Эгээл түрүүн декабристнү[…]дай мемориал-хүшөөгэй […]гэдэ зогсожо, «Россия вс[…]нет ото сна и на обл[…] самовластья напишут […]имена» гэһэн нангин […]дые уншажа, хүн бүхы[…] досоо омогорхолой мэд[…] түрэһэн байна. Удаань […] [illegible]

Б. ДЫМБРЫЛОВ.

ШЭНЭ МЭРГЭЖЭЛТЭД

158 хүбүүд, басагад Хяагтын медицинскэ училищи дүүргэжэ, республикын районуудта хүдэлхөөр эльгээгдэбэ.

Фельдшернүүдэй, акушернүүдэй мэргэжэлтэй боложо гараһан залуушуулда түсхай дунда һургуули дүүргэһэн тухай үнэмшэлгэнүүдые барюулга баяр ёһололой оршон байдалда үнгэрөө. Училищиин директор В. П. Базарон һуралсалаа дүүргэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, хүнгэн бэшэ ажалдань амжалта хүсэһэн байна. Һуралсалдаа шалгарһанай тэмдэгтэй үнэмшэлгэнүүдые абаһан 12 студентнэр илангаяа баяртайнууд. Эдэнэй олонхинь дээдэ һургуулида орожо, врачай мэргэжэлтэй болохо хүсэлэнтэй. Тэдэнэй тоодо Любовь Дампилова, Екатерина Цыденешеева, Ира Овсянкина, Валентина Надмитова гэгшэд оролсоно.

Районой түбэй больницын ахамад врач В. Н. Альков, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Ж. Цыремпилов, Буряадай АССР-эй габьяата врач М. М. Черняева гэгшэд амаршалгын үгэ хэлэжэ, залуушуулые урмашуулаа.

Е. АЛЕКСАНДРОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Апрелиин 12-һоо 19 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 12

КОСМОНАВТИКЫН ҮДЭР. ОРОНОО АГААРҺАА ХАМГААЛХА СЭРЭГҮҮДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Будильник». 10.30 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.30 — «Элүүр энхэ байлга». 12.15 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа. 12.45 — «Хүдөөгэй час». 13.45 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.15 — «Хүн, Газар. Юртэмсэ» 15.00 — «Концерт-вальс». 15.20 — Үхибүүдтэ. «Петька в космосе» — уран һайханай фильм. 16.25 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 17.25 — Уран һайханай гимнастикаар уласхоорондын мүрысөөн. 18.10 — «Уласхоорондын һонин». 18.55 — «Звездная минута» — уран һайханай баримтата фильм. 20.00 — Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. СССР — Голланди. Стокгольмһоо дамжуулга. 22.15 — «Время». 22.40 — «Далижалга». Космонавтикын үдэртэ зорюулагдаһан концертын программа. 23.55 — «Футболоор шэнжэлэл». 00.55 — Шэнэ һонин.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Северобайкальскын искусствын һургуули тухай хөөрөөн». 19.00 — Шэнэ һонин. 19.15 — «Спортын һонин». 19.30 — «Эрхэтэн ба хуули». 20.20 — «Совет сэрэгшэ» — киножурнал. 20.30 — «Манай һуудал байдал тухай» гэһэн циклһээ дамжуулга. 21.10 — Соносхолнууд. 21.20 — Дирижер, Буряадай АССР-эй арадай артист М. Балдаевай творческо намтар. 22.20 — «Маяковский смеётся» — уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Холын Хойто зүгэй харгынуудаар» — үхибүүдтэ уран һайханай фильм (ГДР). 11.15 — [illegible] бусын юумэн». 12.20 — Шэнэ һонин. 15.25 — Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ һонин. 15.45 — «ГДР-тэ» — кинопрограмма. 16.15 — «Шинии ленинскэ библиотекэ». «Апрельскэ тезисүүд». 16.45 — «Апрельдэ — шэнэ жэл» — баримтата фильм. 17.15 — Спортын һонин: 1. Акробатикаар уласхоорондын мүрысөөнүүд. 2. Классическа барилдаагаар Европын чемпионат. Швециһээ дамжуулга. 18.15 — КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй XXVI съездын делегат, Ставроголиин хизаарай «Путь к коммунизму» колхозой түрүүлэгшэ Н. Д. Терещенко тухай очерк.

Улаан-Үдэ. 18.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар). 18.50 — «Коллектив түсэбтэ табан жэлдэ элсэн ороно» (3-дахи дамжуулга). «Лет до ста расти...»

Москва. 19.30 — «Мүнөөдэр түби дэлхэйдэ». 19.45 — «Түсэбтэ табан жэл ба коллектив». Ажахы эрхилэлгые нарижуулха. 20.15 — Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Финляндиин, СССР-эй суглуулагдамал командэнууд. Стокгольмһоо дамжуулга. 22.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 22.35 — «Буряадай уран зураашадай мастерскойнууд соо». РСФСР-эй арадай уран зурааша А. Н. Сахаровская. 23.15 — «Эрдэм наука ба техникэ» — киножурнал.

Москва. 23.30 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 23.45 — Молдавиин ССР-эй габьяата артистка С. Бодюл наадаха (орган).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.50 — «Светофор» — һурагшадта.

Москва. 18.25 — Грузиин уран һайханай коллективүүдэй концерт. 19.00 — «Манай сэсэрлиг».

Улаан-Үдэ. 19.30 — Гал түймэрэй аюул сараха темээр баримтата фильмүүд. 20.10 — «Иоланта» — уран һайханай фильм. 21.30 — Соносхолнууд. 21.40 — «В годы испытаний» — баримтата фильм. 22.20 — «Замбуулин тухай дуунууд» — фильм-концерт.

Москва. 22.35 — «Нүхэдэйм нюур шарай».

СРЕДА, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Малыш и Карлсон», «Карлсон вернулся» — мультфильмнүүд. 10.45 — «Степень риска». — уран һайханай фильм. 12.15 — Хүгжэм. 12.35 — Шэнэ һонин. 15.25 — Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — «Сибирь болон Алас Дурна хизаараар» — кинопрограмма. 16.50 — «Шатарай һургуули». Наадажа эхилэгшэдэй класс.

Улаан-Үдэ. 17.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 17.50 — «Саян». Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхоздо газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ габшагай хоёр һарын ябаса тухай.

18.20 — «Пионернүүд» — киножурнал.

Москва. 18.35 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 19.05 — «Халуун зүрхэнэйм баяр» — баримтата фильм. 19.35 — «Хүхюу нотохонууд». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Хүн ба хуули». 20.35 — «Он, Она и Штефан» — уран һайханай фильм (ГДР). 22.00 — «Время». 22.35 — О. Респигиин хүгжэм. 23.00 — Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. СССР болон Канадын суглуулагдамал командэнууд. Стокгольмһоо дамжуулга. Забһартань — 23.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.20 — «Түрэл байгаалимнай». 17.40 — Л. В. Бетховен «Фортепиано ба скрипкэ дээрэ наадаха сонатанууд».

Улаан-Үдэ. 18.35 — «Факел». Коммунис субботнигые угтуулан. 19.05 — «Таанад, агитаторнууд болон политинформаторнуудта». 19.25 — Улаан-Үдын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин ойдо. 20.35 — Соносхолнууд. 21.35 — Баримтата фильмүүд. 21.55 — Совет композиторнуудай дуунууд.

ЧЕТВЕРГ, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — СССР-эй летчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой Ю. В. Малышевтай «Орлёнок» телестудиин юнкорнуудай уулзалга. 10.50 — «Он, Она и Штефан» — уран һайханай фильм. (ГДР). 12.10 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 13.10 — Шэнэ һонин. 15.25 — Дамжуулгын программа. 15.50 — «Инженеры огненного фронта» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 16.20 — «Е. Сапогова дуулана». 16.35 — «Һурган хүмүүжүүлэгшэ» — тележурнал. 17.05 — «Телестадион». 17.35 — «Эрнст Тельман» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 18.15 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.00 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һуларуулхын түлөө КПСС-эй ябуулдаг тэмсэл. 19.30 — «Зураг бүхэндэ — наран!» 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Мүнөөдэр, үдэшэ бүри» — баримтата фильм. 20.10 — Хоккейгээр Европын ба дэлхэйн чемпионат. ЧССР-эй, Швециин суглуулагдамал командэнууд (3-дахи үе). 20.55 — «Там, за горизонтом» гэһэн уран һайханай фильм телевиденеэр түрүүшынхеэ харуулагдаха (1 сери). 22.00 — «Время». 22.35 — «Г. Марков. «Зохёохы ажалайнь шатанууд». Түрэһөөр 70 наһанайнь ойдо. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Мультфильмнүүд.

Москва. 18.15 — «Орлёнок» телестудиин концертнэ залда.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Эхэ орондоо туһалнабди» — һурагшадта. 18.20 — Соносхолнууд. 19.30 — Уран зохёолшо С. Цырендоржиевай зохёохы ажал тухай дамжуулга. 20.15 — «Норильск» — киноочерк. 20.25 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». 20.55 — Баримтата фильмүүд. 21.55 — Г. Свиридов. «Патетическэ оратори».

ПЯТНИЦА, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 10.35 — «Там, за горизонтом» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 11.55 — Узбегэй ССР-эй арадай артистка М. Шамаевагай концерт. 12.20 — Шэнэ һонин. 15.25 — Шэнэ һонин. 15.50 — «Эстафета творчества» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 16.40 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» (буряадаар). 16.55 — «Саян» дамжуулга. Республикын адуушадай зүблөөндэ. 17.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 17.55 — «Манай город — манай гэр» — гэһэн циклһээ.

Москва. 18.30 — «Онтохондо айлшаар». «Пастушка у колодца» — уран һайханай фильм (ГДР). 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — Социалис Ажалай Герой Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Д. Б. Сундуев тухай Улаан-Үдын телестудиин очерк.

Москва. 20.20 — «Хани барисаан» — тележурнал. 20.55 — «Там, за горизонтом» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — Останкинодахи студиин концертнэ залда болоһон залуу уран бэлигтэнэй концерт. 00.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 16.40 — «Ород хэлэн». 17.10 — «Сиридэ» — кинопрограмма. 17.40 — «Урма баярай аялганууд» — фильм-концерт. 18.00 — «Москвагай комсомолой ажал хэрэгүүд».

Улаан-Үдэ. 18.30 — Баримтата фильмүүд. 19.30 — «Арадай хатарнууд» — фильм-концерт.

Москва. 20.00 — Ф. Листын зохёолнууд.

Улаан-Үдэ. 20.20 — «Манда айлшаар». 20.50 — Баримтата фильм.

СУББОТО, 18

БҮХЭСОЮЗНА КОММУНИС СУББОТНИК

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Үхибүүдтэ ангууд тухай». 10.30 — «Там, за горизонтом» — уран һайханай фильм (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ. 11.35 — «Раскрыть человека». Москва городой Кировскэ микрорайоной хүмүүжүүлэгшэ-эмхидхэлшэ А. Ц. Гармаевай Буряадай Гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэртэй уулзалга.

Москва. 12.45 — Музей болон выставкын залнуудаар. Уран зураашадай түбэй байшанда эмхидхэгдэһэн «Бидэ коммунизм байгуулнабди» гэһэн выставкэ тухай.

Улаан-Үдэ. 13.15 — Техническэ мэргэжэл олгодог училищиин һурагшадай «Сибириин уялзанууд» гэһэн дуу ба хатарай ансамблиин концерт.

Москва. 14.15 — «Спортлотогой» 16-дахи тираж. 14.25 — «Энээниие таанад шадахат» — залуу ухаалан зохёогшодой клуб. 15.10 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 15.25 — «Ан амитадай ажамидарал». 16.25 — Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Түгэсхэлэй наадан. (Гетеборгһоо дамжуулга). 17.35 — «Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн». 18.05 — «Субботник тухай».

Улаан-Үдэ. 18.20 — «Буряад орондо үнгэргэгдэһэн субботник тухай».

Москва. 18.35 — Уласхоорондын темээр хөөрэлдөөн. КПСС-эй ЦК-гай Уласхоорондын мэдээсэлэй таһагые даагша Л. М. Замятин дамжуулга хэхэ. 19.20 — Бүхэсоюзна коммунис субботнигой үдэртэ. Уран бэлигтэнэй концерт. 21.30 — Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Түгэсхэлэй нааданууд. (3 үе). Гетеборгһоо дамжуулга. 22.15 — «Время». 23.00 — Кубын революциин 20 жэлэй ойн нэрэмжэтэ арадай аман зохёолой ансамблиин концерт. 22.35 — «Светлый город» — баримтата фильм. 24.00 — Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Түгэсхэлэй нааданууд. Гетеборгһоо дамжуулга. 01.45 — Шэнэ һонин.

ВОСКРЕСЕНИ, 19

СОВЕТ ЭРДЭМ НАУКЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.50 — «Зарядкадаа гарагты!». 10.15 — «Арадай аялганууд». 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб».

Улаан-Үдэ. 12.00 — «Мүнөөдэр — Совет эрдэм наукын үдэр».

Москва. 12.45 — «Үглөөнэй почто». 13.15 — «Советскэ Союз тухай хилын саанахи айлшад хөөрэнэ». 13.30 — «Хүдөөгэй час». 14.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.00 — А. Чехов «Пестрые рассказы». Ленинградай комедиин Гүрэнэй академическэ театрай фильм-зүжэг. 16.25 — «Мүнөөдэр — Совет эрдэм наукын үдэр». 17.20 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 18.20 — «Манай захил бэшэгүүдээр». — хүгжэмтэ дамжуулга. 19.00 — «Уласхоорондын панорама». 19.45 — «Дон Диего и Пелагея» — кинокомеди. 20.55 — «Хоккейгээр Европын ба дэлхэйн чемпионат. Түгэсхэлэй нааданууд (2,3 үенүүд) Гетеборгһоо дамжуулга. 22.15 — «Время». 22.50 — «Мой милый Саша...». Александр Одоевскидо зорюулагдана. 23.45 — «Бидэ хоёр» — фильм-концерт. 24.00 — Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Түгэсхэлэй нааданууд. Гетеборгһоо дамжуулга. 01.45 — Шэнэ һонин.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Редакторай орлогшо Н. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-49-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-04443. Заказ № 86. Индекс […]